

*Kaikkina
vuodenaikoina*

TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 213
Kunnanvaltuusto xx.xx.2022 § xx

Sisällys

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE	3
TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
KUNNAN ALUE.....	4
VÄESTÖ JA TYÖPAIKAT	4
TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT	7
ORGANISAATORAKENNE	10
STRATEGINEN SUUNNITELMA	11
KONSERNI.....	13
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	14
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	16
<i>Vaalit</i>	16
TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	17
<i>Tarkastustoimi</i>	17
KUNNANHALLITUS	18
<i>Keskushallinto ja tukipalvelut</i>	18
SIVISTYSLAUTAKUNTA	22
<i>Sivistyspalvelut</i>	22
<i>Perusopetus ja lukio</i>	23
<i>Vapaa sivistystyö</i>	26
<i>Varhaiskasvatus</i>	30
ELINVOIMALAUTAKUNTA	35
<i>Työllistämispalvelut</i>	35
<i>Elinkeinopalvelut</i>	36
<i>Elinkeinojen kehittäminen</i>	37
TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	43
<i>Tekniset palvelut</i>	43
<i>Rakennuttaminen ja kaavoitus</i>	44
<i>Kiinteistöt</i>	47
<i>Ruoka- ja puhtauspalvelut</i>	49
<i>Kuntatekniikka</i>	50
RAKENNUSLAUTAKUNTA	52
<i>Rakennusvalvonta</i>	52
KÄYTTÖTALOUDEN YHDISTELMÄ TULOSALUEITTAIN.....	54
KÄYTTÖTALOUDEN YHDISTELMÄ TOIMIELIMITTÄIN	56
KÄYTTÖTALOUSOSAN PERUSTELUT	57
TULOSLASKELMAOSA	58
TULOSLASKELMAOSAN PERUSTELUT	58
VESIHUOLTOLAITOS.....	60
INVESTOINTIOSA.....	62
INVESTOINTIOSAN PERUSTELUT	65
RAHOITUSOSA	66
RAHOITUSOSAN PERUSTELUT	66
HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	67
YMPÄRISTÖÄ SÄÄSTÄVÄT TOIMENPITEET	74

Yleinen taloudellinen tilanne

Toimintaympäristö

Kansantalouden tilanne ja kehitys

Vuonna 2022 toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi Venäjän aloitettua helmikuun lopulla hyökkäyssodan Ukrainaan. Sen seurauksena erilaisia kovenevia talouspakotteita on kohdistettu Venäjään ja taloudellista riippuvaisuutta on vähennetty luopumalla mahdollisuuksien mukaan kaupankäynnistä Venäjän kanssa. Monet suomalaiset yritykset ovat joko kokonaan lopettaneet tai ryhtyneet ajamaan alas toimintaansa Venäjällä. Sota on myös vähentänyt Ukrainan mahdollisuuksia esim. viljan vientiin, ja tällä on ollut vaikutusta myös Suomessa.

Pakotteet ja ostojen lopettaminen tai vähentäminen ovat johtaneet mm. energiapuulaan, mistä johtuen energian hinnat ovat nousseet. Kuluttajille tämä näkyy mm. sähkön ja polttoaineiden sekä elintarvikkeiden hintojen nousuna. Myös pitkään miinuksella olleet korot ovat nousseet jopa yllättävänkin nopeasti. 12 kk:n euribor hipoo jo kolmea prosenttia. Lisäksi lähes kolme vuotta sitten alkanut korona-pandemia pitää jossain määrin edelleen pintansa uusien virusvarianttien myötä.

Inflaation odotetaan myös vuonna 2023 pysyvän korkealla tasolla, vaikkakin Euroopan keskuspankki pyrkii sitä hillitsemään korkoja nostamalla. Varovaisten arvioiden mukaan tilanteen pitäisi kuitenkin tasoittua vuoden kuluessa. Paljon riippuu kuitenkin esimerkiksi siitä, miten tilanne Ukrainassa ja muualla Euroopassa kehittyy.

Kuluttajien luottamus on historiallisen heikkoa, reaaliensiot ovat laskeneet Kuntarahoituksen arvion mukaan jopa vuoden 2014 tasolle. Hintojen ja korkojen nousu on heikentänyt ostovoimaa merkittävästi. On erittäin vaikea ennustaa, miten vahvasti tämä tulee näkymään tavaroiden ja palvelujen kysynnässä. Vaarana on työttömyyden lisääntyminen vuoden 2023 alkupuolella.

Valtiovarainministeriön kansantaloussosaston syksyn 2022 ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,7 % v. 2022, mutta taantuvan vuonna 2023 niin, että kasvu on arvion mukaan vain 0,5 %.

Kuntatalous

Kustannusten nousu vaikuttaa myös kuntien talouteen heikentävästi. Etenkin energian, polttoaineiden sekä rakennus- ja elintarvikkeiden hintojen nousu näkyy kunnan toimintakulujen kasvuna, ja se vaikeuttaa kuntatalouden tasapainon säilyttämistä. Myös markkinakorkoihin sidottujen lainojen korkokustannukset nousevat.

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa merkittävä osa kuntien verotuloista ja valtionosuuksista poistuu kunnilta. Toisaalta suurin osa myös kustannuksista poistuu, kun sosiaali- ja terveyspalvelut sekä palo- ja pelastuspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kunnille tulee myös uusia tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä työllisyyden hoitoon liittyen.

Kuntatalouden kannalta tilanne on monella tapaa hyvin poikkeuksellinen ja sisältää paljon epävarmuustekijöitä. Taloutta helpottaa jonkin verran vuonna 2023 se, että kunnille tilitettävät verotulot muodostuvat vielä osittain vanhojen verovuosien pohjalta. Mutta vuodesta 2024 lähtien verotulojen arvioidaan jäävän huomattavasti alhaisemmalle tasolle.

Jatkossa kunnille tulevien valtionosuuksien laskentaperusteina ovat lähinnä lasten ja nuorten määrät, mikä suosii kuntia, joissa ikärakenne on painottunut nuorimpiin ikäluokkiin. Kunnan talouden kannalta merkittävässä osassa ovat myös työssä käyvät kuntalaiset sekä kunnassa toimivat yritykset, koska ne tuottavat kuntaan verotuloja. Sen vuoksi elinvoimaan kannattaa panostaa ja mahdollistaa menestyvän yritystoiminnan harjoittaminen kunnan alueella.

Parikkalassa väestörakenne on painottunut vanhempiin ikäluokkiin, mikä kaventaa merkittävästi taloudellista liikkumavaraa. Lisäksi varsinkin työikäisten kuntalaisten väheneminen vaikuttaa tuloverokertymiin heikentävästi. Edunvalvonta hyvinvointialueen suuntaan on tärkeää perusterveydenhuollon ja ikääntyneiden asumis- ja kotihoidon palvelujen säilyttämiseksi.

Parikkalan viime vuosien mittavat investoinnit jätevedenpuhdistamoon, kouluun ja Käskynkkään nostavat poistojen määrää ja vaikeuttavat siten talouden tasapainoa. Mikäli asukas- ja oppilasmäärät jatkavat laskuaan, palvelujen sopeuttaminen kysyntää vastaavaksi tulee välttämättömäksi. Kunnan elinvoiman kannalta olisi kuitenkin parempi, jos laskeva kehitys pystyttäisiin kääntämään. Parikkala tarvitsee positiivista näkyvyyttä ja uusia, rohkeita ideoita sekä yhdessä tekemistä. On pidettävä huolta nykyisistä asukkaista, tehtävä Parikkala houkuttelevaksi uusille asukkailla ja tuettava yritysten toimintamahdollisuuksia.

Kunnan alue

Parikkalan kunta sijaitsee Etelä-Karjalan maakunnassa. Maantieteellisesti kunta rajoittuu Ruokolahden ja Rautjärven kuntiin sekä Savonlinnan ja Kiteen kaupunkeihin. Kunnalla on 65,1 km yhteistä rajaa Venäjän federaation kanssa.

Parikkalan kokonaispinta-ala on 760,9 km², josta vesistöä 167,7 km² eli 22 %. Taa-jama-aste on 44,6 %.

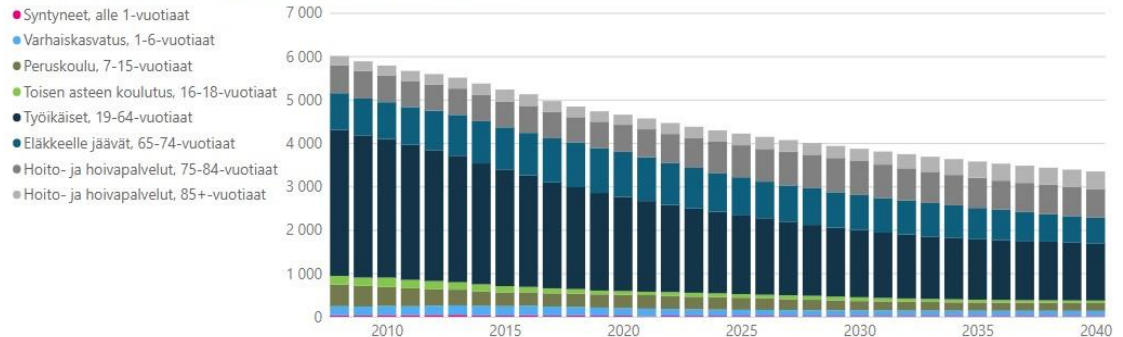
Kunnan halki kulkee Helsinki - Kajaani valtatie 6 ja Helsinki - Joensuu rautatie, jotka molemmat haarautuvat Parikkalasta myös Savonlinnan suuntaan, valtatie 14 ja ns. Savonlinnan rata. Savonlinnan ja Lappeenrannan lentokentät sijaitsevat noin tunnin ajomatkan päässä.

Väestö ja työpaikat

Parikkalan kunnan väkiluku syyskuun 2022 tilaston mukaan on 4 467. Vuoden 2021 lopussa asukasluku oli 4 567, joten väkiluku alenee tällä hetkellä Tilastokeskuksen ennustetta nopeammin. Ennusteen mukaan Parikkalan kunnan väkiluku vuoden 2023 lopussa on 4 377 henkilöä.

Parikkalan väestön määrä ja rakenne vuosina 2008 – 2021 ja ennuste 2022 - 2040

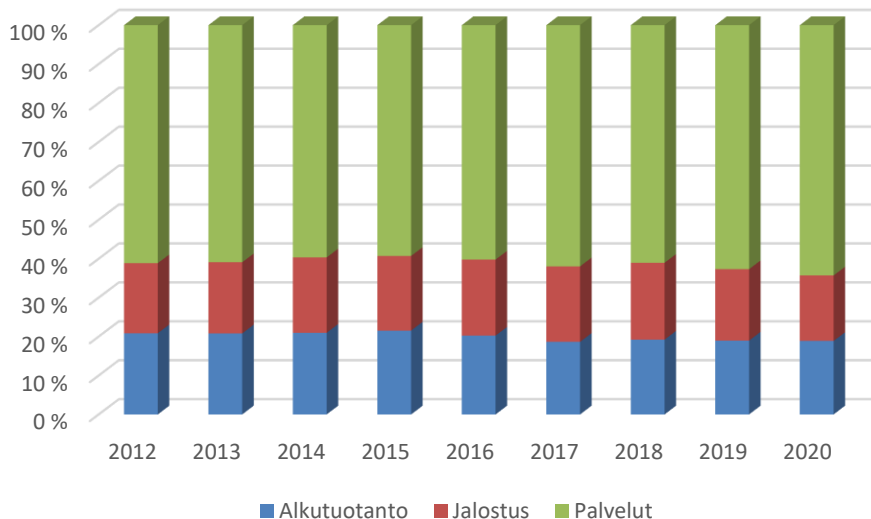
Väestö 2008-2021, väestöennuste 2022-2040 (Tilastokeskus)

Lähde: Tilastokeskus

Syntyneiden ja etenkin työikäisten määrä vähenee, sen sijaan yli 75-vuotilaiden osuus väestöstä kasvaa. Ennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden osuus vuonna 2023 on 43,0 % ja alle 16-vuotiaiden osuus 10,5 %. Väestörakenteen muutokset tulee ottaa huomioon erityisesti investoinneissa (koulu, kirjasto, liikuntapaikat, vuokra-asunnot, kunnan kiinteistöt), mutta myös palvelujen tuottamisessa. On tarkasteltava vaihtoehtoisia malleja kustannustehokkuuden lisäämiseksi mm. sähköisiä palveluja hyödyntämällä.

Elinkeinorakenne 2012–2020

Lähde: Tilastokeskus

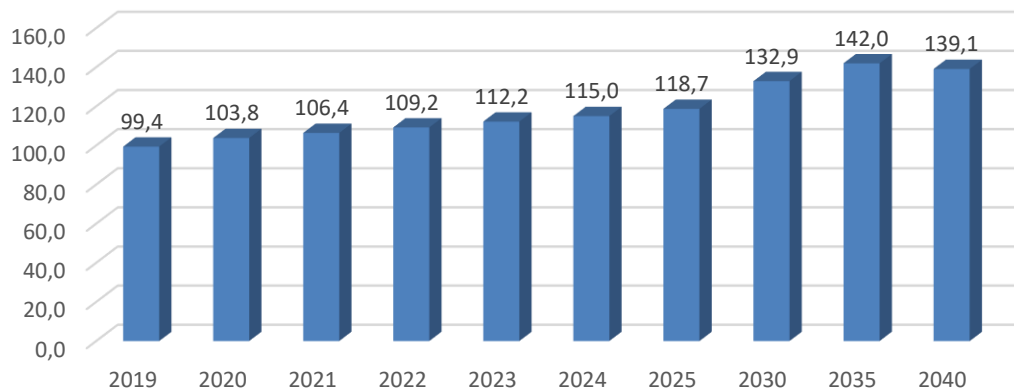
Parikkalan kunnan elinkeinorakenteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosina 2012–2020. Alkutuotannon ja jalostuksen työpaikkojen osuudet ovat laskeneet noin kolme %-yksikköä ja vastaavasti palvelujen osuus on noussut. Työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 84,1 %.

Työvoiman määrä on vuodesta 2012 vuoteen 2022 laskenut noin 23,6 %. Vuoden 2022 tilastoissa Parikkalan työvoima on 1 801 henkilöä. Työvoiman määrän väheneminen yhdessä työttömyyden kanssa pitää verotulojen kehityksen hitaana.

Parikkalan työttömyysaste on vuoden 2022 aikana vaihdellut elokuun 6,9 prosentin ja maaliskuun 11,4 prosentin välillä. Keskiarvo on 9,1 %, joka on jonkin verran pienempi kuin Imatran seudun ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueen työttömyysprosentit. Hyvin monet toisen asteen koulutuksen suorittaneet nuoret muuttavat pois ja haasteena on myös osaavan työvoiman saanti.

Syyskuun 2022 lopun ennakkotilaston mukaan työvoiman ulkopuolella oli 59,7 % väestöstä. Valtakunnallisesti varsin suuri luku selittyy kunnan ikärakenteella. Eläkeläisten osuus väestöstä on lähes 46 %.

Väestöllinen huoltosuhde vuosina 2019–2020 ja ennuste 2021–2040

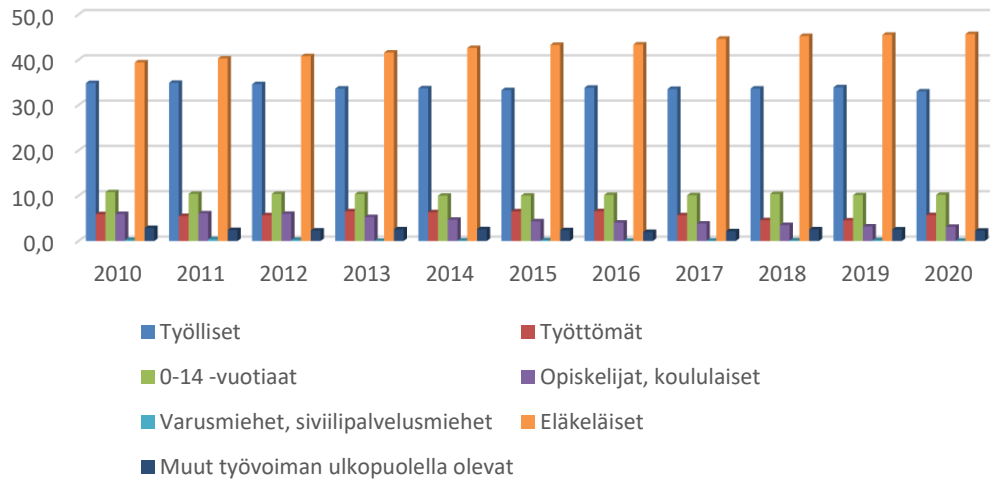

Lähde: Tilastokeskus

Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde ilmoitetaan ei-työikäisten ja työikäisten määrien suhteena: kuinka monta ei-työikäistä kansalaista on kutakin työikäistä kohti jollakin määritellyllä alueella tai koko maassa. Väestötieteilijät laskevat suhdeluvun niin, että ei-työikäisiksi määritellään kaikki alle 15-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat. Työikäisiä ovat loput eli näiden rajojen väliin sijoittuvat. Kyse on siis lähinnä väestön ikärakenteen ja sen muutosten kuvaamisesta.

Taloudellinen huoltosuhde ilmaisee työttömien ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien määrää suhteessa työllisten määrään eli kuinka monta ei-työssäkäyvää henkilöä on sataa työssäkäyvää henkilöä kohti. Edelliseen lasketaan mukaan 0–14-vuotiaat, opiskelijat, ase- tai siviilipalvelusta suorittavat, eläkeläiset sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat, esimerkiksi omaa kotitalouttaan hoitavat. Työllisiksi luetaan kaikki 18–64 vuoden ikäiset henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työnhakijoina. Parikkalan luku vuonna 2020 oli 203,1 ja koko maan 142,2.

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2010–2020 (Tilanne 31.12.)

Lähde: Tilastokeskus

Taloudelliset lähtökohdat

Kunnanvaltuusto päätti 15.11.2021 vuoden 2022 veroprosentiksi 21,50 %. Vuodelle 2023 tuloveroprosenttia ei ole mahdollista muuttaa johtuen hyvinvointialueiden toiminnan alkamisesta 1.1.2023. Vuoden 2023 tuloveroprosentti lasketaan vähentämällä vuoden 2022 tuloveroprosentista 12,64 %-yksikköä. Näin ollen Parikkalan kunnan tuloveroprosentti vuodelle 2023 on 8,86 %.

Verotulot

TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji					
Kunnallisvero	13 994	14 155	7 134	6 433	6 581
<i>Muutos %</i>	8,6	1,2	-49,6	-9,8	2,3
Yhteisövero	2 136	1 964	1 213	1 104	1 145
<i>Muutos %</i>	38,2	-8,0	-38,2	-9,0	3,7
Kiinteistövero	1 322	1 382	1 347	1 347	1 347
<i>Muutos %</i>	8,1	4,6	-2,6	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	17 451	17 501	9 694	8 883	9 072
<i>Muutos %</i>	11,5	0,3	-44,6	-8,4	2,1
<i>Tulovero-%</i>	20,5	21,5	8,86	8,86	8,86

Suomen Kuntaliiton veroennustekehikon kuntatiedosto, marraskuu 2022

* ennuste 2022 - 2025

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu myös hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja em. lain muutoslain (1114/2021) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

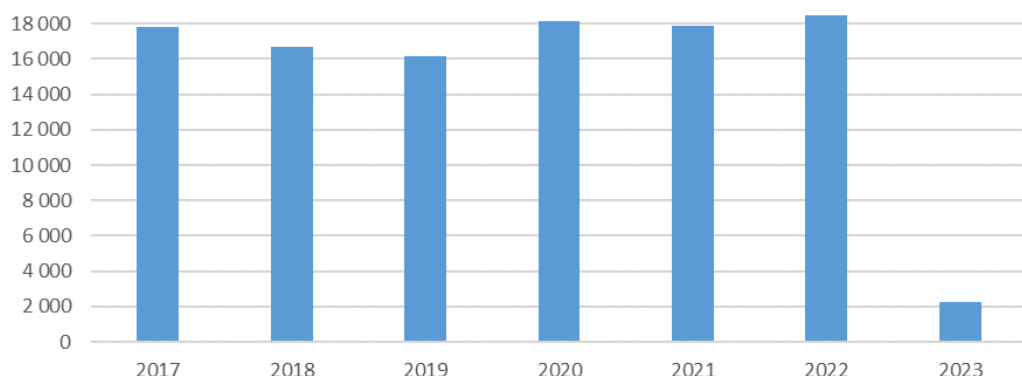
Valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen (nk. yksi putki) sisältyvät esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus.

Verotulotasauksen perusteena olevaan laskennalliseen verotuloon sisältyvät kunnan laskennallinen kunnallisvero ja kunnan osuus yhteisöveron tuotosta. Parikkalan kunnan verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus vuonna 2023 on 1 756 039 euroa.

Yhteensä valtionosuuksia talousarvioon 2023 on arvioitu kertyvän 2 280 179 euroa. Valtionosuudet pienentyvät vuoden 2022 talousarvioon verrattuna 87,7 %. Valtionosuuksien väheneminen johtuu siitä, että 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveystaloudelliset sekä palo- ja pelastuspalvelut siirtyvät hyvinvointialueelle.

Valtionosuudet 2017 - 2023

Rahoitustuotot ja -kulut

Sekä lyhyet markkinakorot että valtion viitelainojen korot ovat nousseet vuoden alun negatiivisista lukemista jopa lähelle 3 prosenttia. Korokojen nousu johtuu inflaation kiihtymisestä, pandemian vaikutuksista, Ukrainan sodasta, taloussuunnitelmissa ja erityisesti energian hinnan noususta.

Toimintatuotot ja -kulut

Vuoden 2023 talousarviossa toimintatuotot ovat noin 1 milj. euroa pienemmät kuin vuoden 2022 talousarviossa, mikä johtuu pääosin myyntituottojen vähenemisestä hyvinvointialuemuutoksen takia. Samasta syystä vuoden 2023 toimintakulujen arvioidaan olevan noin 25 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2022. Hyvinvointialueiden perustamisen myötä sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen kustannukset poistuvat kunnalta vuodesta 2023 eteenpäin.

Poistot

Poistojen arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 2,2 milj. euroa. Vuodesta 2024 alkaen poistot kasvavat edelleen Kirjolan koulun ja Käskynkän remontin valmistumisten myötä.

Talouteen vaikuttavia oleellisia muutoksia / asioita

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Sosiaali- ja terveystalvelut sekä palo- ja pelastustalvelut siirtyvät hyvinvointialueille. Tuloveroista 12,64 prosenttiyksikköä vastaava osuus menee suoraan hyvinvointialueille, loput 8,86 prosenttiyksikköä jää kunnalle. Valtionosuuksista myös suurin osa menee hyvinvointialueille.

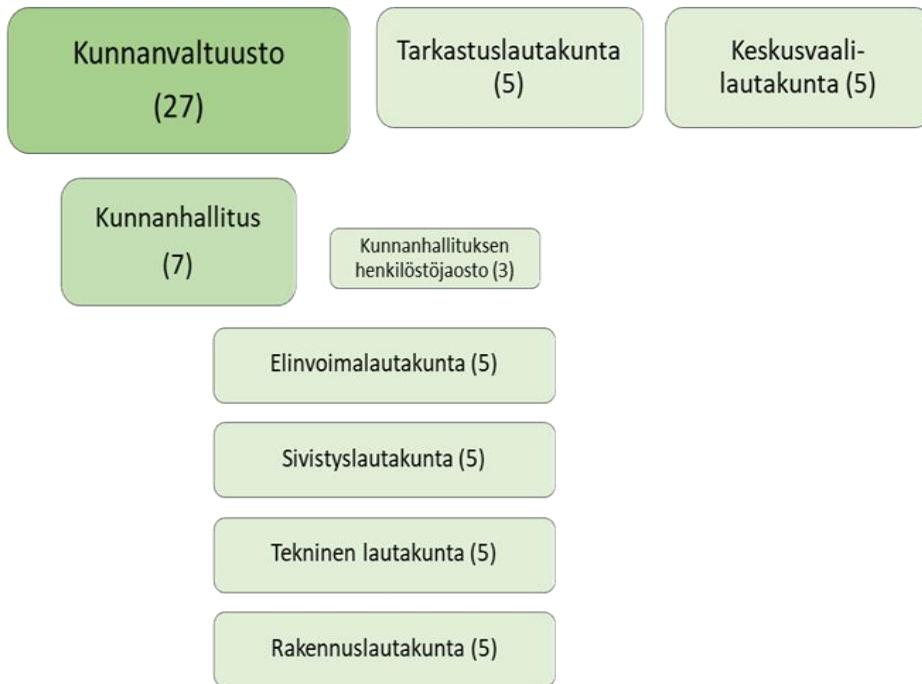
Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan verotuloja kertyy vuonna 2023 9,7 milj. euroa. Valtionosuuksien määräksi vuonna 2023 arvioidaan 2,3 milj. euroa.

Parikkalan kuntatalouden haastetta lisäävät Kirjolan koulun uudisosan ja Käskynkän peruskorjauksen valmistumisen myötä lisääntyvät poistot. Kunta on joutunut ottamaan paljon velkaa näihin investointeihin. Koulun lainoissa on kiinteät korot, joten yleinen korkotason nousu ei vaikuta näiden lainojen korkokulujen määrään.

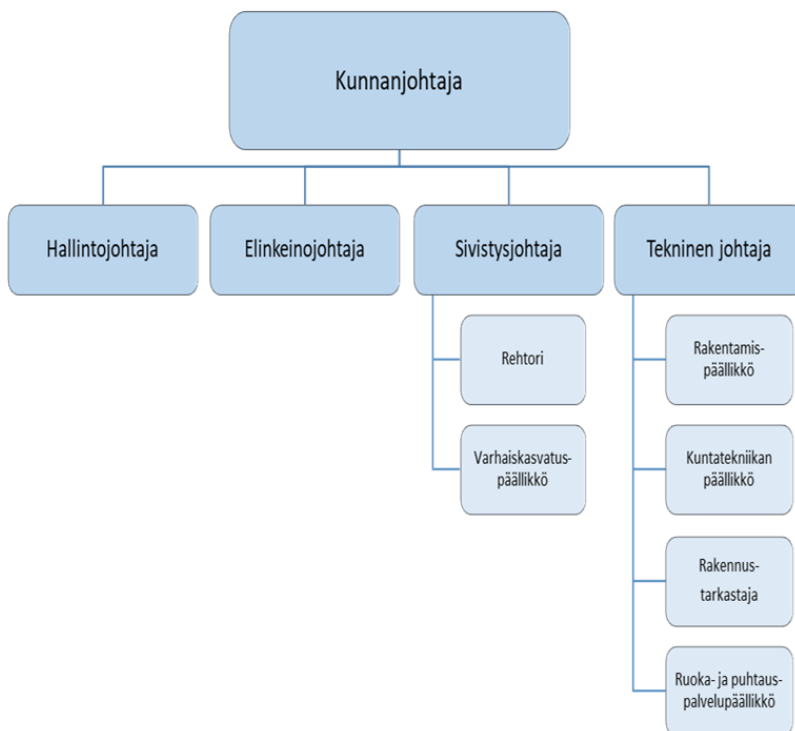
Talouden tasapainottaminen edellyttää talvelujen kehittämistä kustannustehokkaammiksi, kuntien välisen yhteistyön tiivistämistä ja vahvaa elinkeinopolitiikkaa.

Organisaatorakenne

Luottamushenkilöorganisaatio

Henkilöstöorganisaatio

Strateginen suunnitelma

kvalt 18.6.2018 / § 8

Tavoite	Toimenpiteet	Toteuttaminen (ohjelma)
Alueen elinvoiman vahvistaminen	<p>Ennakoiva maankäyttö ja mahdollistava kaavoitus</p> <p>Yritysten toimintaedellytysten edistäminen ml. matkailu</p> <p>Logistisen sijainnin hyödyntäminen</p>	<p>Edistetään vapaa-ajan asumiseen tarkoitettujen kiinteistöjen muuttamista pysyviksi asunnoiksi</p> <p>Elinkeino-ohjelma 2019</p> <p>Rajanylityspaikan käytön monipuolistaminen ja kansainvälistäminen</p>
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	<p>Laadukas varhaiskasvatus ja koulutoimi, oma lukio</p> <p>Kansalaisopiston toiminnan varmistaminen ja kehittäminen</p> <p>Ympäristöstä huolehtiminen</p> <p>Vammais- ja vanhusväestöstä huolehtiminen</p> <p>Esteettömän ja yhteisöllisen asumisen edistäminen</p>	<p>Paikalliset opetussuunnitelmat Kirjolan koulu 2020 -hanke</p> <p>Parikkalan ja Rautjärven kansalaisopistojen yhteistyö ja yhdistäminen</p> <p>Uusi jätevedenpuhdistamo käyttöön 2019 Ympäristöohjelma, päivitys 2020</p> <p>Toimenpideohjelma osana hyvinvointisuunnitelmaa 2020</p> <p>Erillisten selvitysten pohjalta ja osana kiinteistö- ja asunto-ohjelmaa</p>
Terveen ja kestäväen kuntatalouden varmistaminen	<p>Palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti</p> <p>Luopuminen tarpeettomista ja vajaakäytössä olevista kiinteistöistä</p> <p>Palvelujen jatkuvuutta varmistava yhteistyö</p> <p>Hankerahoituskanavien monipuolinen hyödyntäminen</p>	<p>Talousarvio ja taloussuunnitelma vuosittain</p> <p>Kiinteistö- ja asunto-ohjelma, päivitys 2019</p> <p>Yhteistyö naapurikuntien kanssa</p>

Toiminnan tuottavuuden parantaminen ja henkilöstön hyvinvoinnin turvaaminen	Ammattitaidon vahvistaminen, työkyvyn ylläpitäminen ja osaamisen monipuolistaminen	Henkilöstö- ja koulutus-suunnitelma vuosittain Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2020 Esimiesvalmennus 2019 Työilmapiiritutkimus 2019, 2021
Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen	Aktiivinen tiedottaminen Teemoitetut kuntalaiskyselyt Nuorten toimikunnan ja vanhus- ja vammaisneuvoston esityksien huomiointi	Viestintäohje päivitetään 2019 Palaute kuntalaiskyselyistä ja muista vastaavista annetaan suunnitellusti Vaikuttamistoimielimien esitysten käsittely kunnallisissa toimielimissä
Kunnan edunvalvonta ja omistajapolitiikka	Kunnan intressien varmistaminen kuntakonserneissa ja yhteistyössä maakunnan kanssa	Kuntayhtymien (Eksote ja Etelä-Karjalan liitto) purkaminen 2019–2020 Parirealty Oy omistusjärjestelyt 2018, Parikkalan ravi- ja markkinakenttä Oy:n toiminnan kehittäminen (2018–2020)

Konserni

Konsernia johdetaan ja valvotaan kunnanvaltuuston 16.4.2018 antaman konserniohjeen mukaisesti.

Parikkalan kuntakonserni muodostuu seuraavista yhteisöistä:

Tytäryhteisöt 1.1.2023	Kunnan omistusosuus %
Asunto Oy Kaivoniemi, Saari	100,00
Asunto Oy Kaivotienvatro, Saari	100,00
Asunto Oy Tarnalan kylätalo, Tarnala	100,00
Asunto Oy Vattrinne, Saari	92,90
Parikkalan Ravi- ja Markkinakenttäosakeyhtiö	55,48

Osakkuusyhteisöt 1.1.2023	Kunnan omistusosuus %
Kiinteistö Oy Pohjanlämpö, Parikkala	46,60
Asunto Oy Maironiemen Kaivorinne, Saari	39,08
Asunto Oy Saarenkeskus, Saari	20,51

Kuntayhtymät 1.1.2023	Kunnan osuus %
Etelä-Karjalan liitto	4,56
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	2,46
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä	1,41

Konsernin tulostavoitteet:

Parikkalan Ravi- ja Markkinakenttäosakeyhtiö: Yhtiö toimii kannattavasti ja sen toimintaa kehitetään.

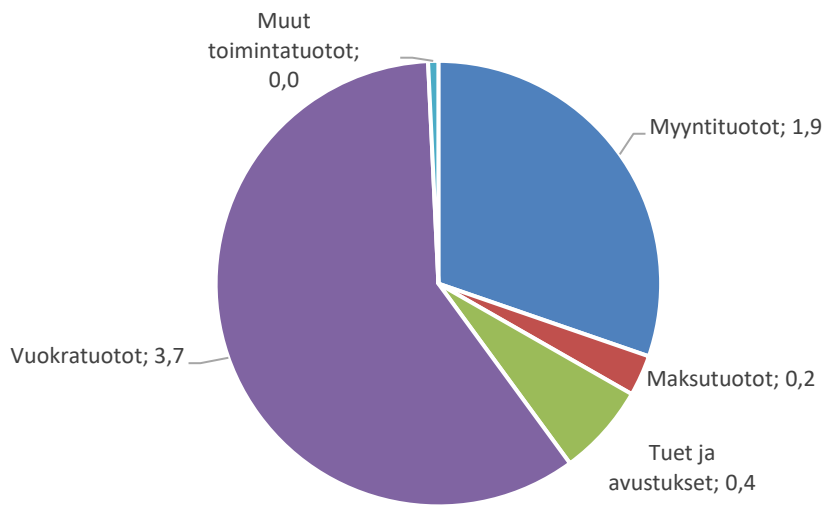
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt: Yhtiöt toimivat kannattavasti ja huolehtivat riittävästä kiinteistöjensä kunnossapidosta.

Käyttötalousosa

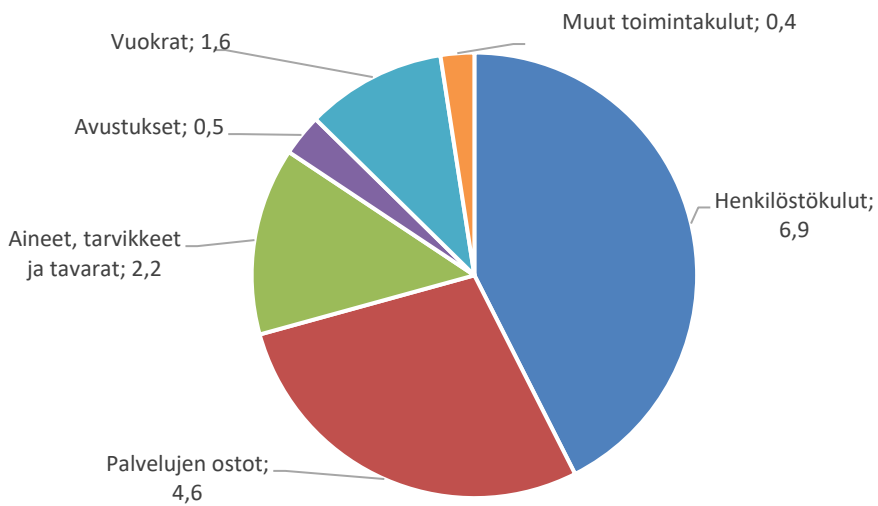
Tuloslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	4 559 211	2 585 131	1 901 467	1 905 063	1 904 363
Maksutuotot	446 845	194 100	186 400	186 400	186 400
Tuet ja avustukset	367 617	453 294	419 200	358 500	358 500
Vuokratuotot	3 293 433	3 604 439	3 723 319	4 048 319	4 048 319
Muut toimintatuotot	48 780	361 000	46 500	46 500	46 500
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 715 886	7 197 964	6 276 886	6 544 782	6 544 082
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-7 087 347	-5 787 112	-5 312 069	-5 533 194	-5 522 539
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 613 383	-1 304 179	-1 348 995	-1 392 758	-1 251 585
Muut henkilösivukulut	-292 088	-262 557	-211 478	-220 139	-213 307
Henkilöstökulut yht.	-8 992 819	-7 353 849	-6 872 542	-7 146 092	-6 987 431
Palvelujen ostot	-28 612 785	-29 571 223	-4 554 492	-3 863 241	-3 860 891
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 270 237	-2 078 771	-2 200 277	-2 183 527	-2 181 227
Avustukset	-486 343	-496 400	-489 690	-489 690	-489 690
Vuokrat	-1 387 667	-1 466 661	-1 646 326	-1 629 526	-1 629 526
Muut toimintakulut	-192 420	-176 959	-394 989	-394 989	-394 989
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-41 942 272	-41 143 862	-16 158 316	-15 707 064	-15 543 754
Toimintakate	-33 226 385	-33 945 898	-9 881 430	-9 162 282	-8 999 672
Verotulot	17 451 322	17 044 000	9 694 000	8 884 000	9 073 000
Valtionosuudet	17 893 090	18 499 346	2 280 179	2 280 179	2 280 179
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	95				
Muut rahoitustuotot	64 020	57 500	55 500	55 500	55 500
Korkokulut	-3 557	-15 000	-54 000	-48 000	-42 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	28 537	12 000	-29 000	-23 000	-17 000
Vuosikate	2 146 563	1 609 448	2 063 749	1 978 897	2 336 507
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 980 244	-2 496 587	-2 171 904	-2 473 358	-2 357 358
Poistot ja arvonalentumiset yht.	-1 980 244	-2 496 587	-2 171 904	-2 473 358	-2 357 358
Tilikauden tulos	166 319	-887 139	-108 155	-494 461	-20 851
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	15 301	8 300	8 300	8 300	8 300
Rahastojen lis (-) tai väh (+)	-5 138				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	176 482	-878 839	-99 855	-486 161	-12 551

Toimintatuottojen jakautuminen TA 2023, 6,3 miljoonaa euroa

Toimintakulujen jakautuminen TA 2023, 16,2 miljoonaa euroa

HALLINTO

Toiminta-ajatus

Hallinnon tarkoituksena on taata kunnallisen demokratian ja päätöksenteon toimivuus, pitää kunnan talous vakaana, edistää henkilöstön hyvinvointia ja kehittää kunnan tiedonhallintaa.

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien toteuttaminen Parikkalassa.

Nykytilan kuvaus

Vaalien toteuttamisen käytännön järjestelyt hoitaa kunnanvaltuuston valitsema keskusvaalilautakunta sekä kunnanhallituksen kutakin vaalia varten erikseen valitsemat vaalilautakunnat sekä laitosäänestystä varten valittu vaalitoimikunta yhdessä keskusvaalilautakunnan nimeämien vaalitoimitsijoiden kanssa. Vaalilain edellyttämät kunnan tehtävät.

Äänestysalueet ja varsinaisen äänestyspäivän äänestyspaikat:

001 Kangaskylä	Harjulinna
002 Särkisalmi	Kisapirtti
003 Saari	Kirjasto
004 Uukuniemi	Uukuniemen vapaa-aikatalo

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Vuonna 2023	Eduskuntavaalit 2.4.2023
Vuonna 2024	Presidentinvaali 28.1.2024 ja Europarlamenttivaalit 9.6.2024
Vuonna 2025	Alue- ja kuntavaalit 13.4.2025

Vaalit –tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Vaalien toimittaminen virheettömästi	Ei valituksia	Tulos valtakunnalliseen tietojärjestelmään klo 21.00 mennessä

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Äänioikeutettuja	4063	4000	3 950	3900	3850
Äänestysprosentti	60,1	60	60	60/40	40/60

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	5 688	5 600	5 600	11 200	10 500
Toimintakulut	-26 127	-18 077	-22 179	-33 537	-22 420
Toimintakate	-20 439	-12 477	-16 579	-22 337	-11 920

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimi

Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunnan jäsenet

Palvelusuunnitelma

Nykytilan kuvaus

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuustolle sen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, kuten tilintarkastajan valinnan, tilintarkastuskertomuksen käsittelyn, kannanoton tilinpäätöksen hyväksyttävyyteen ja vastuuvapauden epäämiseen tai myöntämiseen.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen, joka käsitellään valtuustossa kesäkuussa. Arviointikertomuksessa arvioidaan kunnan tilinpäätöstä sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Toiminnalliset muutokset

Ei toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Tarkastuslautakunta tutustuu tulosalueiden toimintaan oman suunnitelmansa mukaisesti kokouksissa, tutustumiskäynneillä ja työpalavereissa.

Tarkastuslautakunta –tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Arviointikertomus määräaikaan mennessä	Lautakunnan kokouksessa käsitelty kertomus	Riittävän ajoissa ennen valtuuston kokousta

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kokoukset	9	9	8	8	8
Tilintarkastajan tarkastuspäivät	12	8-10	8-10	8-10	8-10

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-16 988	-18 237	-18 007	-18 007	-18 007
Toimintakate	-16 988	-18 237	-18 007	-18 007	-18 007

Kunnanhallitus

Keskushallinto ja tukipalvelut

Tilivelvollinen: hallintojohtaja

Kunnanvaltuusto

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää sen asukkaiden yleisillä vaaleilla valitsema valtuusto.

Nykytilan kuvaus

Valtuuston tehtäväalueet ovat kuntastrategia ja toiminta-ajatus, tavoitteiden asettaminen, asukkaiden tarpeiden ja järjestettävien palveluiden yhteensovittaminen, taloudellisten resurssien jakaminen sekä toiminnan arviointi ja seuranta.

Toiminnalliset muutokset

Sosiaali- ja terveystoimi sekä palo- ja pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 alkaen.

Pääosa kuntaverosta ja valtionosuuksista siirtyy perustettaville hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta.

Hallituksen periaatepäätöksen mukaisesti työ- ja elinkeinopalvelut siirtyvät valtiolta kuntien vastuulle vuoden 2025 aikana, mikä on laaja ja maakunnan kunnilta tiivistä valmistelua edellyttävä kokonaisuus. Valmisteluun on kytkettävä maakunnan kuntien elinkeinotoimien ohella elinkeinoyhtiöt, oppilaitokset, hyvinvointialue ja toiminnassa mukana oleva kolmas sektori.

Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa ja kaikki sen seuraukset ovat johtaneet siihen, että Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistäminen ei näillä näkymin ole mahdollista ainakaan lähitulevaisuudessa.

Kuntastrategian päivittäminen on siirtynyt keväälle 2023, jolloin on perusteet samalla arvioida kunnan tehtäväkenttää, palvelutasoa ja toiminnan painopistealueita tilanteessa, jossa voidaan ottaa huomioon toimintaympäristön luomat edellytykset kunnan mahdollisuuksiin kehittää palvelutarjontaa.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Kuntastrategian laadinta keväällä 2023 vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuvaa muutosta, kunnan toimintaedellytyksiä ja palvelujen osalta toiminnan kehittämistä. Kunnan talous on viime vuosina ollut alijäämäinen ja heikentänyt vahvaa tasetta. Investointiohjelma on kuntatalous huomioon ottaen raskas, tulee vaatimaan lainoitusta ja kasvattamaan vuosittaisia poistoja.

Kuntastrategian jalkauttaminen ja seuranta vuosittain talousarvion ja -suunnitelman sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Kunnanhallitus

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä käyttää kunnan puhevaltaa ja valvoo kunnan etua.

Nykytilan kuvaus

Kunnanhallituksen tehtäviä ovat kunnan ja kuntakonsernin talouden hallinta, kunnan kehittäminen ja yritystoiminnan edistäminen, palvelurakenteen ja -tuotannon kehitys sekä kuntien välinen yhteistyö.

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystaloudet siirtyvät Eksotelta hyvinvointialueelle. Palo- ja pelastuspalvelut siirtyvät kunnalta hyvinvointialueelle. Kunnalle jää kuntalais-ten hyvinvoinnin edistäminen. Muutokset edellyttävät tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen ja myös kolmannen sektorin (mm. yhdistykset ja muut toimijat) kanssa.

Kuntatalouden tasapainottaminen ja kustannusten hallinta edellyttävät tarkennuksia kustannusrakenteeseen ja palveluverkkoon. Valmisteilla oleva työllisyys- ja elinkeinopalveluiden siirto kuntien hoidettavaksi vaikuttaa merkittävästi kunnan tehtäväkenttään ja taloudellisiin toimintamahdollisuuksiin.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

1. Kuntastrategian laadinta keväällä 2023
2. Kunnan talouden tasapainottaminen ja sopeuttaminen vastaamaan uutta toimintaympäristöä
3. Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen
4. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen
5. Viestinnän ja tiedottamisen suunnitelmallinen parantaminen
6. Valmistautuminen kuntien yhteisiin työllisyys- ja elinkeinopalveluihin vuoden 2025 alusta
7. Suunnitelmallinen Parikkalan kunnan pito- ja vetovoiman kehittäminen kuntastrategian ohjaamalla tavalla.

Keskushallinto

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Keskushallinnon tarkoituksena on hoitaa keskitetysti kunnan tukipalvelut mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti hyödyntäen täysimääräisesti käytettävissä olevaa teknologiaa ja henkilöstön ammattitaitoa.

Nykytilan kuvaus

Keskushallintoon kuuluvat henkilöstöhallinto, osa taloushallinnon tehtävistä, keskusarkisto, vakuutukset ja puhelinvaihe sekä hallinnollinen neuvonta. Keskushallinto vastaa maa- ja metsätilojen hallinnoinnista sekä talous- ja ICT-palveluiden hankinnasta Meidän IT ja talous Oy:ltä.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Kunnan pito- ja vetovoiman vahvistamiseksi on viestintää ja tiedon kulkua kehitettävä niin ulkoisesti kuin kunnan sisälläkin. Kuntalaisten mahdollisuuksia käyttää sähköisiä palveluja on lisättävä.

Keskushallinto ja tukipalvelut -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Kuntastrategian laadinta keväällä 2023	Tilinpäätös ja toimintakertomus	Tilinpäätös on vuonna 2023 ylijäämäinen.
Toiminnan tuottavuuden parantaminen ja henkilöstön hyvinvoinnin turvaaminen	Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat Henkilötyövuodet laskevat henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Maakunnallisen ja seutukunnallisen yhteistyön tiivistäminen	Koulutussuunnitelman mukaisten koulutusten toteutuminen. Tuottavuuden parantaminen henkilöstösuunnittelua tiivistämällä tukeutuen erityisesti eläköitymisen hyödyntämiseen ja vapaaehtoiseen lomarahojen vaihtamiseen vapaaseen. Kuntastrategian ohjaamalla tavalla tarkastellaan palvelujen tuottamista kunnan ja kuntalaisten etua palvelevalla tavalla.

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Menot €/asukas	5 552	5 893	270	267	271

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	341 321	485 600	192 600	192 600	192 600
Toimintakulut	-25 378 706	-26 299 256	-1 182 697	-1 146 615	-1 144 729
Toimintakate	-25 037 385	-25 813 656	-990 097	-954 015	-952 129

SIVISTYSPALVELUT

Sivistyslautakunta

Sivistyspalvelut

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Sivistyspalveluihin kuuluu kunnan sivistystoimesta aiheutuvista hallinnollisista kustannuksista huolehtiminen: osa sivistysjohtajan palkasta (20 %) sekä lautakunnasta aiheutuvat kustannukset.

Nykytilan kuvaus

Kunnassa on sivistysjohtaja ja sivistyslautakunta. Sivistysjohtaja vastaa sivistystoimesta: perusopetus ja lukio, varhaiskasvatus, vapaa sivistys, nuoriso- ja liikuntatoimi. Sivistyslautakunta kokoontuu keskimäärin 8-10 kertaa vuodessa.

Toiminnalliset muutokset

Kuntaan on tulossa vuoden 2022 lopussa tai vuoden 2023 alussa uusi sivistysjohtaja. Siihen asti virkaa hoitaa kirjastonjohtaja.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Huomiota kiinnitetään ennen kaikkea vuoden 2023 alusta aloittavan hyvinvointialueen mukanaan tuomiin haasteisiin.

Sivistyspalvelut -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Tiimipalaveri kerran kuussa	oma seuranta	12 kpl

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	-	-	-	-	-
Toimintakulut	-10 235	-23 528	-27 644	-27 824	-28 305
Toimintakate	-10 235	-23 528	-27 644	-27 824	-28 305

Perusopetus ja lukio

Tilivelvollinen: Rehtori

Toiminta-ajatus

Toteutetaan opetussuunnitelman mukaista opetusta tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti ottaen huomioon oppilaiden fyysiset, psyykkiset ja kielelliset erityistarpeet oppimisen tuen osalta. Kiinnitetään huomiota fyysisen ja psyykkisen oppimisympäristön turvallisuuteen kaikenikäisillä oppijoilla.

Perusopetus

Tilivelvollinen: Rehtori

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Toteuttaa perusopetuslain mukaan opetussuunnitelman asettamia tavoitteita ja sisältöjä.

Nykytilan kuvaus

Perusopetusta annetaan Kirjolan koulussa 1–9-luokilla ja Saaren koulussa 1–6-luokilla. Kirjolan koulussa toimivat erityisopetuksen pienryhmät sekä ala- että yläkouluissa ja yhteinen tukiluokka. Lukuvuonna 2022–2023 oppilaita on Kirjolassa 1–9 luokilla 247 ja Saarella 1–6 luokilla 54.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahojen avulla Kirjolan yläkoulussa on erityisopetuksen pienryhmä, jossa opiskelee yleisopetuksen oppilaita sekä erityisen tuen oppilaita, joilla on myös muita kuin oppimisen pulmia koulunkäynnissä. Yläkoulun erityisopilaiden tueksi on myös tukiluokka. Sekä erityisopetuksen pienryhmän että erityisopilaiden tuen luokan oppilailla on mahdollisuus räätälöityihin oppimiskokonaisuuksiin ja yleisopetuksen ryhmiin.

Toiminnalliset muutokset

Tärkeimpänä toiminnallisena muutoksena muutto uuteen koulurakennukseen vuoden 2023 aikana. Ennakkotietojen mukaan koulurakennus valmistuu keväällä 2023.

Erityisopetus:

Kirjolan alakoulun tuen tarpeeseen vastataan 2023–2024 osa-aikaisen erityisopetuksen ja pienryhmän avulla. Kirjolan yläkoulun tuen tarpeeseen vastataan 2023–2024 osa-aikaisen erityisopetuksen, tukiluokan ja pienryhmätoiminnan avulla.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Perusopetuksen laatua tarkkaillaan ja kehitetään opetusministeriön laatimien laatukriteerien pohjalta. Laatukselyt tehdään henkilöstölle, huoltajille ja oppilaille vuosittain.

KiVa Koulu ja Liikkuva koulu -ohjelmien toteuttamista jatketaan.

Huoltajien osallisuutta koulutyössä kehitetään yhdessä huoltajien kanssa yhdistävänä linkkinä vanhempaintoimikunta. Oppilaiden osallisuudesta ja vaikutusmahdollisuudesta huolehtii oppilastoimikunta.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaa täydennetään koulukohtaisilla vuosisuunnitelmillä. Perusopetuksessa käytetään sähköisiä oppimisympäristöjä monipuolistamaan opetusta.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Tilivelvollinen: Rehtori

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen. Toiminnan järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Kunta saa toimintaan valtionosuutta.

Nykytilan kuvaus

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.-2. luokan oppilaille Saaren ja Kirjolan koulujen aamu- ja iltapäivätoimintaryhmissä.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen oppimisen tukemisen ohella.

Parikkalan lukio

Tilivelvollinen: Rehtori

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Toisen asteen tutkinnon ja/tai ylioppilastutkinnon suorittaminen
Hyvä jatko-opintokelpoisuus

Nykytilan kuvaus

Lukiossa tarjotaan kaikki lukion pakolliset kurssit vuosittain. Valtakunnallisia syventäviä kursseja vuosittain tai tilanteen mukaan. Parikkalan lukiossa on lukuvuonna 2022–2023 yhteensä 30 opiskelijaa.

Jatketaan mahdollisuutta suorittaa opintoja verkkokursseina.

Toiminnalliset muutokset

Uuden koulurakennuksen valmistuttua keväällä 2023 tilanpuute hellittää.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Opettajien pedagogisia ja digitaalisia taitoja kehitetään.

Perusopetus ja lukio -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Jokainen 9. luokan oppilas saa päättötodistuksen	Perusopetuksen päättötodistus	100 %
Jokainen peruskoulun päättötodistuksen saanut sijoittuu toisen asteen oppilaitokseen	Yhteishaun tulokset	100 %
Teemavuoden toimintasuunnitelmien toteutuminen	Teemavuoden toimintasuunnitelmat vuosisuunnitelmissa	100 %
Kaikki lukiolaiset saavat lukion päättötodistuksen	Lukion päättötodistukset	100 %
Kaikki ylioppilaskirjoituksiin osallistuvat saavat hyväksytyt arvosanan	Yo-tutkintotodistus	100 %

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Saari 1-6 lk	51	51	53	53	53
Kirjola, perusopetus 7-9 lk	102	102	91	91	91
Kirjola, perusopetus 1-6 lk	161	162	154	154	154
oppilaita yhteensä	314	315	298	298	298
Menot €/oppilas	12 442	12 794	12 778	13 347	12 968
Parikkala lukion oppilasmäärä	44	45	30	30	30
Menot, €/oppilas	12 276	13 072	22 828	22 541	21 386

Hankkeet 2023–2025

Hankkeen nimi ja sisältö	Hankkeen rahoittajat, hallinnoija ja tavoitteet	Aikataulu	Kokonaisbudjetti €/vuosi	Kunnan osuus € / %
Sitouttava koulu yhteistyö Etelä-Karjalassa (4131)	Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä erityisavustus. Etelä-Karjalan kuntien yhteishanke. "Kaikki kouluun: Koulupoissaolojen vähentäminen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen".	2021 - 31.7.2023	Plan osuus 8 821	1 764 / 20 %

Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja erityisopetukseen koronapandemian vaikutusten ta-soittamiseksi vuosille 2022-2024	OKM/10507520/2022 (yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa: koulu 27 000 €, varhaiskasvatus 20 000 €)	26.10.2022- 31.7.2024	27 000 €	
Liikkuva koulu ja opiskelu	ESAVI/39279/2022	1.12.2022- 31.12.2023	3 500 €	

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	173 587	178 910	200 584	137 880	137 880
Toimintakulut	-4 483 943	-4 618 230	-4 693 156	-4 791 651	-4 643 953
Toimintakate	-4 310 356	-4 439 320	-4 492 572	-4 653 771	-4 506 073

Vapaa sivistystyö

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Vapaan sivistystyön tulosalueen tehtävänä on ennaltaehkäisevä hyvinvointityö, jolla ylläpidetään ja edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta. Tulosalueen palvelut tukevat yhteisöllisyyden muodostumista ja luovat edellytyksiä monipuoliselle kansalaistoiminnalle sekä antavat mahdollisuuksia omaehtoiseen ja elinikäiseen oppimiseen, tiedon saantiin ja osaamisen kehittämiseen.

Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kansalaisopisto on merkittävä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjä, joka tarjoaa kunnan alueella mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja harrastamiselle. Opiskelu kansalaisopistossa on tutkintoon johtamatonta ja tähtää opiskelijan monipuoliseen kehittymiseen, elinikäiseen oppimiseen, hyvinvointiin ja kansalaisaktiivisuuteen.

Nykytilan kuvaus

Opiston toimintaa hallinnoi Parikkalan kunta, Päätoiminen opistos sihteeri vastaa opetusjärjestelyistä, tiedottamisesta ja asiakaspalvelusta. Opiston toimintaa ohjaa neuvottelukunta, johon kuuluu edustajia sekä Parikkalasta että Rautjärveltä.

Toiminnalliset muutokset

Opisto jatkaa toimintaansa pyrkien järjestämään työllisyyden kehittämiseen tähtävää toimintaa ja kursseja.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Tulevina vuosia pyritään edelleen kehittämään yhteistoimintaa muiden oppilaitosten kanssa sekä etäopetusmahdollisuuksia.

Kirjastopalvelut

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kirjastopalvelut tukevat kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden ja muiden kirjastonkäyttäjien tiedonsaantia, osaamista, hyvinvointia ja viihtymistä elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti. Asiakkaiden käyttöön hankitaan ajantasaista, laadukasta ja monipuolista aineistoa.

Nykytilan kuvaus

Parikkalassa on pääkirjasto sekä Saaren ja Uukuniemen lähikirjastot. Henkilöstöä on 4,7 henkilötyövuotta. Heili-kimpan maksuton varausjärjestelmä ja kirjastojen väliset kuljetukset mahdollistavat laajan aineistotarjonnan asiakkaille.

Toiminnalliset muutokset

Omatoimilaitteisto saatiin käyttöön keväällä 2022 kaikissa kolmessa kirjastossa. Kirjastoissa on käytössä palveluaika, jolloin henkilökunta on paikalla, sekä omatoimiaika.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Lasten ja nuorten lukuharrastusta kehitetään aktiivisesti yhdessä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. Alueellisessa yhteistyössä keskitytään henkilökunnan digiosaamisen kehittämiseen ja sen seurantaan. Omatoimikirjaston markkinointiin ja käyttökoulutukseen panostetaan aktiivisesti.

Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoris- ja kulttuuripalveluja kuntalaisille.

Nykytilan kuvaus

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään kerhotoyllä, päiväleiritoiminnalla, taiteen perusopetuksella sekä lasten kulttuuriin erikseen varattavalla määrärahalla. Liikuntapalvelut järjestää ja koordinoi ohjattuja liikunta- ja hyvinvointipalveluja. Kunta avustaa paikallisia liikunta-, kulttuuri- sekä nuorisotoimintaa järjestäviä yhdistyksiä ja seuroja jakamalla avustuksia.

Toiminnalliset muutokset

Vapaa-aikapalvelut jatkaa toimintaansa tukemalla lasten-, nuorten-, liikunta- ja kulttuuritoimintaa.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Kunnassa aloittaa vuoden 2023 alusta hyvinvointikoordinaattori, jonka yhtenä tehtävä on seurata alusta toimintansa aloittavan hyvinvointialueen tuomia haasteita ja vastata niihin. Nuorisotyöpuolella valmistellaan suunnitteilla olevaa kansainvälistä yhteistyötä.

Vapaa sivistystyö -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Kirjastopalvelujen saavutettavuus lisääntyy omatoimikirjaston myötä	oma seuranta	aukiolotuntien määrä kaksinkertaistuu vuoteen 2021 verrattuna
Kansalaisopiston opiskelijamäärän nostaminen	Hellewi-tilastot	Kymmenen prosentin lisäys vuoteen 2021

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
kulttuuritilaisuudet	15	25	25	25	25
nuorisotilaisuudet	170	170	170	170	170
liikuntatilaisuudet	297	400	400	400	400
kansalaisopiston opetustunnit	3 696	3 800	3 700	3 700	3 700
kansalaisopiston opiskelijamäärä	706	900	900	800	800
netto / opetustunnit	60,90	44,46	45,93	45,93	45,93
netto / opiskelija	318,63	188	188,81	188,81	212,41
kirjaston lainausmäärä/as.	10,0	10,5	11	11	11

Hankkeet 2023–2025

Hankkeen nimi ja sisältö	Hankkeen rahoittajat, hallinnoija ja tavoitteet	Aikataulu	Kokonaisbudjetti €/vuosi	Kunnan osuus € / %
Oppia ikä kaikki – lukuharrastuksen hyödyt esiin ja kirjasto tuuksi	AVI: lukutaidon edistäminen	1.9.2022-31.12.2023	5 000 €	

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	134 470	153 006	103 790	103 790	103 790
Toimintakulut	-1 031 049	-1 112 285	-1 055 048	-1 059 515	-1 057 444
Toimintakate	-896 579	-959 279	-951 258	-955 725	-953 654

Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus on varhaiskasvatustilain mukaan lapselle kuuluva oikeus varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia.

Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä, ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Tulosalueeseen kuuluvat lakisääteinen lasten kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki.

Päiväkodit

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatuspäällikkö

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Lapselle on järjestettävä varhaiskasvatusta kokopäiväisesti, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista.

Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Nykytilan kuvaus

Varhaiskasvatusta järjestetään kolmessa päiväkodissa; Satakieli, Kuperkeikka ja Laulujoutsen. Laulujoutsenen päiväkodin 5–6-vuotiaat siirtyivät tilahaasteiden vuoksi väliaikaisesti tiloihin 1.10.2022. 5-vuotiaat siirtyivät Satakielen päiväkotiin tilajärjestelyjen myötä sekä 6-vuotiaat Pietarintuvan tiloihin. Tila-asioihin haetaan pysyvämpää ratkaisua selvittelyn myötä.

1.8.2022 varhaiskasvatustilainmuutoksen myötä varhaiskasvatuksessa noudatetaan lapsen tuen tasoja (Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki). Hallintopäätökset tehdään tehostetun ja erityisen tuen päätöksistä.

Vuorohoidon säännöllinen tarve on jatkuvaa.

Alle 3-vuotiaiden osuus on pysynyt noususuhdanteessa.

Toiminnalliset muutokset

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatustilain 15 a § on säädetty. Oikea-aikaisella, yksilöllisesti kohdennetulla ja lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Samalla ehkäistään lapsen ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista sekä riskiä syrjäytyä.

Lapsen kehitystä ja oppimista havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti Daisy toiminnanohjausjärjestelmän kautta.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Positiivinen pedagogiikka ja liikuntavuosisikellon seuraaminen.

Kodin ja varhaiskasvatuksen tiedonvälitykseen sekä lapsen pedagogisten asiakirjojen tallentamiseen ja toiminnan arvioimiseen käytämme Daisy-ohjelmaa.

Esiopetus

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatuspäällikkö

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Esiopetuksesta säädetään perusopetuslaissa (628/1998). Kunnalla on lakiin perustuva velvollisuus järjestää esiopetusta. Esiopetus on maksutonta. Esiopetus ei velvoita, mutta lapsen huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Laissa säädetään ryhmäkoosta sekä henkilöstömitoituksesta.

Esiopetusta toteutetaan sekä valtakunnallisen että paikallisen esiopetussuunnitelman mukaisesti. Esiopetusta järjestetään lapsille pääsääntöisesti oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna, ja sen tavoitteena on osana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jatkumoa vahvistaa lasten oppimisen ja kehityksen edellytyksiä.

Nykytilan kuvaus

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa kokeilun kaksivuotisesta esiopetuksesta Parikkalan kunnassa satunnaisen valtakunnallisen otannan kautta. Kokeilu kestää elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun. Kokeilua ohjaa kokeilulaki (1046/2020). Opetus-hallitus on laatinut kaksivuotisen esiopetuksen kokeilulle opetussuunnitelman perusteet, josta kunta on laatinut paikallisen opetussuunnitelman sivistyslautakunnan hyväksynnän myötä.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on osa opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeusoppia –kehittämisohjelmaa.

Parikkalassa perheet ovat voineet hakemuksen kautta valita osallistuuko viisivuotias lapsi kokeiluesiopetukseen vai ei. Esiopetus on perheille maksutonta ja sitä toteutetaan Parikkalan keskustan alueella Laulujoutsenen päiväkodissa sekä Saaren koulun yhteydessä.

Esiopetusta toteutetaan yhteistyössä 5–6-vuotiaiden ryhmien kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan suunnitellusti alkuopetuksen kanssa.

Laulujoutsenen esioppilaiden (6 v.) kouluruokailu tapahtuu ruokailua varten laite-tiloissa tiloissa liikuntahallin aulassa. (Kirjolan koulun rakentaminen/remontti)

Painopistealueina on esiopetuksessa positiivinen kasvatus sekä liikunta.

Toiminnalliset muutokset

Keskustan alueen Laulujoutsenen päiväkodin toimitilat (Tarjanlinna) muuttuivat 1.10.2022 alkaen yllättäen kahteen eri paikkaan. 5-vuotiaille löytyi sijoituspaikka väliaikaisesti Satakielen päiväkodista ja 6-vuotiaille srk:n, Pietarintuvan tiloista.

Varsinaisten esiopetustilojen odotetaan valmistuvan Kirjolan koulun yhteyteen 2023 keväällä, jonne esiopetusryhmän (6 v.) tulisi sijoittua viimeistään lukuvuoden 2023 alkaessa.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä jatketaan ja kehitetään.

Kodin ja esiopetuksen tiedonvälitykseen sekä esioppilaan pedagogisten asiakirjojen tallentamiseen ja toiminnan arvioimiseen käytämme Daisy-ohjelmaa.

Painopistealueina on esiopetuksessa positiivinen kasvatusta sekä liikuntaa.

Varhaiskasvatus -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Liikkuva varhaiskasvatus	Liikunnan vuosikellon seuraaminen	100 %
Laadun arviointi	Asiakastyytyväisyyskysely perheille 2 x vuosi (joulukuu/ toukokuu)	Tyytyväiset perheet

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Hoitopaikat kpl	117	126	121	120	120
Läsnäolopäivät kpl	20 099	27 500	20 099	20 099	20 099
- lapsia hoidossa 31.12.	130	130	130	130	130
- joista tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia lapsia, % (*)	13	10	22	17	17
Menot € / läsnäolopäivä (**)	83,42	70,95	87,24	97,29	97,17
Käyttöaste / päiväkodit	84	90	85	85	85
Lasten kotihoidontuki, lapsia	43	43	40	38	35

(* tehostetun tai erityisen tuen tarve: lastensuojelun tarve, vamma tai pitkäaikainen sairaus, kielellinen kehitys ja kommunikaatio, tarkkaavaisuus, kognitiivinen alue, tunne-elämä tai sosiaalinen kasvu)

(** luku sisältää myös lasten kotihoidontuen ja lasten kotihoidontuen kuntalisän (150 €/kk) sekä vauvarahan (300 €/vauva, yhteensä 6 000 €)

Hankkeet 2023–2025

Hankkeen nimi ja sisältö	Hankkeen rahoittajat, hallinnoija ja tavoitteet	Aikataulu	Kokonaisbudjetti €/vuosi	Kunnan osuus € / %
(4140) Valtion avustus 2v. esiopetuskokeilu	Opetus- ja kulttuuriministeriö	1.1.2021-31.5.2024		100%
Valtion erityisavustus: varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetukseen koronapandemian vaikutusten tasaukseksi vuosille 2021-2022	OKM71022/520/2021	6.9.2021-31.12.2022	35 000 €	
Valtion erityisavustus: oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen Etelä-Karjalassa 2022	OKM/572/520/2021	2021-31.12.2022	5 000 €	
Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä erityisavustus kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun	OKM/1178/520/2021	1.1.2021-31.5.2024	94 900 €	
Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2022-2023	OKM/224752072022	2022-31.12.2023	64 000 €	
Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2022-2023	OKM/462/520/2022	2022-31.12.2023	58 000 €	
Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen koronaepidemian vaikutusten tasaukseksi vuosille 2022	OKM/10507520/2022 (yhdessä koulun kanssa: koulu 27 000 €, varhaiskasvatus 20 000 €)	26.10.2022-31.7.2024	20 000 €	

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	271 031	170 400	115 200	115 200	115 200
Toimintakulut	-2 083 687	-1 995 755	-1 868 672	-2 070 613	-2 068 263
Toimintakate	-1 812 656	-1 825 355	-1 753 472	-1 955 413	-1 953 063

Sivistyspalvelut yhteensä

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	579 088	502 316	419 574	356 870	356 870
Toimintakulut	-7 608 914	-7 749 797	-7 644 521	-7 949 603	-7 797 964
Toimintakate	-7 029 826	-7 247 481	-7 224 947	-7 592 733	-7 441 094

ELINVOIMAPALVELUT

Elinvoimalautakunta

Työllistämispalvelut

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Työllistämispalvelut on uusi tulosalue, joka on perustettu työvoimapalvelu-uudistukseen (TE2024) ja kotoutumispalvelujen uudistamiseen (KOTO2024) liittyen. Työmarkkinatuen kuntaosuus sisältyi aiemmin Eksoten maksuosuuteen, mutta hyvinvointialueisiin siirryttäessä velvollisuuksia ja tehtäviä siirtyy kunnille jo vuoden 2023 alusta. Näin ollen työmarkkinatuen kuntaosuudet kirjataan jatkossa elinvoimapalveluiden alle.

Kunta vastaa osittain pitkään työttömänä olleiden työmarkkinatuen kustannuksista. Kunnilla on 50 %:n vastuu yli 300 päivää ja 70 %:n vastuu yli 1 000 päivää työmarkkinatuella olleiden henkilöiden työmarkkinatukikustannuksista. Te-palvelujen järjestämistä vastuun (TE2024-uudistus) siirtyessä kunnille 1.1.2025 (laki valmisteilla) rahoitusvastuu tulee laajenemaan. On myös huomioitava, että kunta ei voi välittömästi omalla toiminnallaan vaikuttaa työmarkkinatuen kuntaosuuteen, vaan yleinen työmarkkinatilanne ja lainsäädännölliset linjaukset vaikuttavat kustannusten kehittymiseen.

Tulosalueen kustannuspaikat ovat: työmarkkinatuen kuntaosuus, maahanmuuttopalvelut, TYP (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu), muut työllistämispalvelut.

Nykytilan kuvaus

Työllisyys siirrettiin hallintosäätöä uudistettaessa vuonna 2021 elinvoimapalveluiden alle. Vuonna 2022 palkattiin noin puoleksi vuodeksi määräaikainen työnsuunnittelija, jonka ohjattavaksi työllistettiin palkkatuen avulla kaksi pitkäaikaistyötöntä. Toimet työllisyydenhoidossa ja työllistämispalveluissa ovat toistaiseksi olleet varsin pieniä, joten asiaan tulisi kiinnittää huomiota ja aloittaa parempi valmistautuminen TE2024-uudistuksen mukanaan tuomiin muutoksiin ja velvollisuuksiin.

Toiminnalliset muutokset

Uusi toiminta, kuvaus yllä.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Valmistautuminen TE2024-uudistukseen eli te-palvelujen järjestämistä vastuun siirtymiseen kunnille 1.1.2025 alkaen.

Työllisyys- ja työllistämispalveluiden järjestäminen kunnassa kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti, mahdollisesti lisättävä määrärahoja ja mietittävä esim. työllisyyskoordinaattorin palkkausta.

Työllistämispalvelut -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Työmarkkinatuen kunta-osuus, toimintakulut	Seurataan kunnan osarahoitettaman työmarkkinatuen saajien ja maksettujen etuuksien määrää (Kela)	Kustannukset korkeintaan 300 000 € / vuosi

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Toimintakulut			-305 800	-305 800	-305 800
Toimintakate			-305 800	-305 800	-305 800

Elinkeinopalvelut

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Elinkeinopalvelut on vuonna 2021 päivitetyn hallintosäännön mukaisesti perustettu uusi tulosalue, joka sisältää elinvoimalautakunnan hallintoon liittyvät toimintakulut.

Nykytilan kuvaus

Elinvoimalautakunnan kokousten järjestäminen ja valmistelu, sisältäen kokoukset ja elinkeinopalveluiden henkilöstön palkkauskuluja.

Toiminnalliset muutokset

Ei toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Elinvoimalautakunnan toimintatapojen vakiinnuttaminen hallintosääntöä vastaavaksi, kokousten säännöllinen järjestäminen. Kunnan elinkeinopalveluiden toiminnan turvaaminen ja yhteistyön lisääminen eri toimialojen välillä.

Elinkeinopalvelut -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Elinvoimalautakunnan kokousten järjestäminen	Kokoukset järjestetään tarpeen mukaan	Vähintään 6 kokousta vuodessa
Yhteistyö muiden lautakuntien/toimialojen kanssa	Yhteinen kokoontuminen yhteistyön ja tiedonkulun varmistamiseksi	Vähintään 1 yhteinen kokoontuminen vuodessa

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-9 001	-25 137	-27 256	-27 256	-27 256
Toimintakate	-9 001	-25 137	-27 256	-27 256	-27 256

Elinkeinojen kehittäminen

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Toiminta-ajatus

Elinkeinopalveluiden tarkoituksena on edistää alueen elinvoimaa ja eri yritystoimialojen kehitystä sekä edesauttaa monipuolisen, kannattavan yritystoiminnan ja yritysverkostojen syntymistä ja kehittämistä. Elinkeinoitoimen palveluja tarjotaan paikallisesti ja yhteistyössä muiden kehittäjäorganisaatioiden kanssa.

Maatalouden viranomaistehtävät

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Maaseutuhallinnon toteuttaa Etelä-Karjalassa kuntien yhteinen Etelä-Karjalan maaseututoimi, jota hallinnoi Lappeenrannan kaupunki. Maaseututoimen vastuualueella huolehditaan peltopinta-alaan ja eläinmäärään perustuvien EU-rahoitteisten ja kansallisten tulotukien hallinnoinnista. Maatilatalouden viranomaistehtävien hoito Parikkalan toimipisteessä mahdollistaa maatilatalouden kehityksen kunnassa.

Nykytilan kuvaus

Parikkalassa on voimallista maataloutta, joka luo kilpailukykyä erikoistumisesta ja toimialan sisäisiin järjestelyihin. Maaseutuelinkeinojen pääasiallinen luonne on alkutuotanto ja alkutuotantoa tukevien palvelujen tuottaminen. Jonkin verran harjoitetaan myös majoitus- ja ravitsemustoimintaa maaseutuelinkeinon luonteisesti.

Vuonna 2021 maatalousyrittäjien tukihakemuksen jätti Parikkalassa 197 tilaa. Vähennystä edelliseen vuoteen on 4 tilaa. Parikkalan peltopinta-ala on 10 780,40 ha, ja maataloustukia maksettiin Parikkalaan kokonaisuudessaan 8,4 milj. euroa.

Toiminnalliset muutokset

Ei toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Yhteistyö maaseudun kehittäjäorganisaatioiden kanssa, maatalouden viranomaispalveluiden turvaaminen Parikkalassa.

Elinkeinojen kehittäminen

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Elinkeinopalveluiden tarkoituksena on kunnan elinvoiman sekä veto- ja pitovoiman parantaminen. Tavoitteena on edistää kokonaisvaltaisesti eri yritystoimialojen kehitystä ja edesauttaa monipuolisen ja kannattavan yritystoiminnan sekä yritysten verkostojen syntymistä ja kehittämistä. Elinkeinotoimen palveluja tarjotaan paikallisesti ja yhteistyössä muiden kehittäjäorganisaatioiden kanssa. Toimialan tehtävinä ja tavoitteina on:

- olemassa olevien työpaikkojen turvaaminen sekä uusien elinkeinoalojen, yritysten ja työpaikkojen luominen
- olemassa olevien ja uusien palvelujen, tuotteiden ja verkostojen kehittäminen
- osaamisen, laadun ja kilpailukyvyn parantaminen kaikilla sektoreilla
- kylätoiminnan kehittäminen, verkostojen luominen eri toimijoiden välille, yhteistyön tiivistäminen
- matkailun edistäminen
- maaseutuelinkeinojen kehittäminen (avustukset)
- kehittämisprojektien hallinnointi

Nykytilan kuvaus

Elinkeinojen kehittäminen käsittää seuraavat kustannuspaikat: elinkeinojen kehittäminen, matkailun edistäminen, maaseutuelinkeinojen kehittäminen ja kehittämisprojektit.

Kunnan elinkeinojen kehittämistä ohjaava Parikkalan kunnan elinkeino-ohjelma päivitetään vuonna 2022. Elinkeino-ohjelmaa seurataan ja päivitetään jatkossa säännöllisesti elinvoimalautakunnassa. Parikkalan kunnan kuntastrategian ja elinkeino-ohjelman avulla edistetään alueen elinvoimaa ja yritysten toimintaedellytyksiä, ja molemmat otetaan huomioon elinkeinojen kehittämisessä.

Parikkalan kunta on Parikkalan Ravi- ja Markkinakenttä Oy:n enemmistöosakas. Ravi- ja Markkinakentän toiminnan kehittämiseen ja talouden tasapainottamiseen liittyviä toimenpiteitä jatketaan edelleen. Parikkalan kunta on Imatran Seudun kehitys-yhtiö Oy:n osakas 10 000 € osakepääomalla.

Toiminnalliset muutokset

Lomituspalveluiden jäätyä pois vuoden 2022 alussa, elinvoimalautakunnan tehtävät ja toimivalta ovat voimassa olevan hallintosäännön mukaisesti:

- elinkeinotoimen, maaseutuelinkeinojen ja kylätoiminnan kehittäminen,
- elinkeino-ohjelma,
- elinkeinojen kehittämiseen liittyvät hankkeet sekä
- työllisyysasiat.

Elinkeinojohtajan virkaa ei ole täytetty, vaan elinvoimakoordinaattori on toiminut vt. elinkeinojohtajana.

Työsuunnittelijan palkkaus hoidettiin vuoden 2022 ajan elinkeinopalveluiden alla, vuodelle 2023 palkkaus siirtyy teknisiin palveluihin. Lisäksi tekniset palvelut tekee vuodelle 2023 varauksen palkkatuella palkattaviin kausityöntekijöihin. Tavoitteena pitkäaikaistyöttömien työllistäminen. Lisäksi jatketaan yhteistyötä Laptuote Säätiön kanssa.

Maaseutuelinkeinojen kehittäminen sisältää kunnan avustukset. Vuonna 2023 kyläavustuksia jaetaan 15 000 €, maatalouden kehittämisavustuksia 7 500 € ja eläinlääkäripalkkioita korvataan Parikkalan hyötyeläinten haltijoille 7 500 €.

Nuorten kesätyöseteleihin on kaavailtu kuntakohtaista korotusta, setelin arvo tulee todennäköisesti muuttumaan ollen 350 €. Kunta varaa 10 kesätyöseteliä vuodelle 2023. Lisäksi säilytetään varaus Saimaan Ammattiopisto Sampostasta valmistuvalle parikkalalaiselle nuorelle (Duuniseteli, arvo 1 500 €).

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Yrittäjyys nähdään vahvuutena ja siihen kannustetaan turvaamalla jo olemassa olevan yritystoiminnan toimintaedellytyksiä sekä kehittämis- ja laajentumismahdollisuuksia. Houkutellaan alueelle uutta yrittäjyyttä ja yrityksiä mm. tehostamalla kunnan markkinointia. Eri toimijoiden välistä yhteistyötä pyritään jatkamaan ja tiivistämään.

Maatalouden kehittämisavustuksia keskeisiin maatalouden kohteisiin jaetaan edelleen, ja avustusten jakoperusteita kohdennetaan uudentyypisiin kehittämistoimenpiteisiin. Kylien elinvoimaisuuden ylläpitämiseen ja kylien kehittämiseen tarkoitetut kyläavustukset käsitellään elinvoimalautakunnassa. Mökkiläistoimikunnan toimintaa tehostetaan ja luodaan uusia yhteistyöverkostoja sekä korostetaan yhteisöllisyyden merkitystä kaikessa toiminnassa.

Kehittämiprojektit

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kehittämistoiminnan lähtökohtana ovat alueen luontaiset vahvuudet ja vetovoimatekijät sekä yritysten ja kuntalaisten tarpeet. Kehittämistoimintaa toteutetaan kunnan,

seutukunnan tai -kuntien alueella toimialakohtaisilla tai kansainvälisillä verkostohankkeilla.

Nykytilan kuvaus

Hanketoiminta on ollut viime vuosina vaihtelevaa ja useita hankkeita on päättymässä, mm. maakunnallinen MINT-hanke. Parikkalan kunta on toiminut hallinnoijana yritysrühmähankkeissa ja osallistunut lisäksi useisiin muihin hankkeisiin, jotka ovat palvelleet mm. palvelu- ja matkailualan yrittäjiä. On huomioitava, että oman hankehallinnon lisäksi kunta tekee yhteistyötä useiden eri toimijoiden kesken eri hankkeissa. Tarkempi kuvaus alla olevalla hankekartalla.

Hankerahoitusmahdollisuuksien tehokkaampi hyödyntäminen toisi laajemmat toiminta- ja vaikutusmahdollisuudet kunnan vetovoimaisuuden parantamiseksi. Tietoliikennedyhteyksien toimivuus on edelleen ratkaisevassa asemassa yritysten toimintaedellytysten kannalta.

Toiminnalliset muutokset

Elinkeinopalveluiden resurssit ovat rajalliset, joten hanketoimintaa ei voida kehittää täysipainoisesti. Hankkeiden valmistelu on vaativaa ja vie paljon työaikaa. Simpelejärven kunnostushanke 2022–2024 käynnistyi ja jatkuu vuoden 2024 loppuun saakka. Hankkeessa on palkattu osa-aikainen hanketyöntekijä/viljelijäkoordinaattori.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Hankerahoitusmahdollisuuksien tehokkaampi hyödyntäminen.

Elinkeinojen kehittäminen -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Yritysten kehittämistarpeisiin vastaaminen	Valtakunnallinen yrittäjien kysely	Arvosana vähintään 7 (asteikolla 4–10)
Elinkeino-ohjelman tavoitteiden toteutuminen	Säännöllinen päivitys ja seuranta elinvoimalautakunnan kokouksissa	Elinkeino-ohjelmasta poimitaan 4 tavoitetta, jotka pyritään toteuttamaan.

Hankkeet 2023–2025

Hankkeen nimi ja sisältö	Hankkeen rahoittajat, hallinnoija ja tavoitteet	Aika- taulu	Kokonais-bud- jetti €/vuosi	Kunnan osuus €/ %
Uudet projektit	varaus hankkeisiin	2021– 2023	50 000 €	20 000 €
Simpelejärven kunnostushanke	<u>Rahoitus:</u> Kaakkois-Suomen ELY-keskus 50 %, Parikkalan kunta, Rautjärven kunta, yksityinen rahoitus <u>Hallinnointi:</u> Parikkalan kunta <u>Tavoitteet:</u> Simpelejärven ekologisen tilan parantaminen (toimenpiteet: hoitokalastus ja valuma-alue työt)	2022– 2024	Koko hankkeen budjetti 595 000 €	30 000 €/vuosi
LEADER 2023-2027	<u>Julkinen rahoitus:</u> 80 % EU+valtio, 20 % kunnat, lisäksi yksityinen rahoitus ja talkootyö <u>Hallinnointi:</u> Etelä-Karjalan Kärki-Leader ry <u>Tavoitteet:</u> ihmiset, ympäristö, yhteisöt, yritykset, aluekehittäminen	2023– 2027	kokonaiskustannus 7 353 846 €, josta julkinen rahoitus 4 780 000 € (ohjelmakausi 2023–2027)	22 843 €/vuosi
GoSaimaa	Etelä-Karjalan yhteismarkkinointi, matkailun kehittäminen	2023		5 000 €
Omistajanvaihdospalvelut, Etelä-Karjalan yrittäjät	Etelä-Karjalan maakunnan alueella yritysten omistajanvaihdospalvelukonseptin mukaisen palvelun tuottaminen	2023		2 857 €
Business Mill -hautomon rahoitus, Lab-ammattikorkeakoulu Oy	Yrityshautomo, joka tarjoaa kasvuhaluille yrityksille asiantuntijapalveluita, tukea ja neuvoja	2023		4 294 €
Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittäminen, Etelä-Karjalan liitto	Hankkeen tavoitteena on edistää henkilö- ja tavaraliikenteen siirtymistä vaihtoehtoiisiin käyttövoimiin yhteensovittamalla maankäytöllisiä haasteita sekä sujuvoittamalla lupakäytäntöjä ja kaavoitusta uusien yksityisten, puolijulkisten ja julkisten lataus- ja jakeluasemien rakentamiseksi.	2022- 2024		2 715 €
Laptuote-säätiön työvoimapolitiiset palvelut	Parasta-hanke <u>Hallinnointi / toteuttaja:</u> Laptuote-säätiö <u>Rahoitus:</u> Kaakkois-Suomen te-palvelut Kuntarahoitus (Parikkalan kunta) Omarahoitus (Laptuote-Säätiö) <u>Tavoitteet:</u> Työvalmennus pitkäaikaistyöttömille, vaikeasti työllistyville ja osatyökykyisille työttömille työnhakijoille; Parikkalan rakenteellisen työttömyyden hoitaminen, erityisesti pitkäaikaistyöttömien työllistymisen ja koulutuksen edistäminen.	2023	89 617 € 50 000 € 20 000 € 19 617 €	
	Nuorten työpaja Dynamo -hanke <u>Rahoitus:</u> Valtion avustuksen lisäksi kunnan omarahoitusosuus nuorten sekä työ- ja yksilövalmentajan palkkauskustannuksiin <u>Hallinnointi / toteuttaja:</u> Laptuote-säätiö <u>Tavoitteet:</u> nuorille työkokemusta ja yksilövalmennusta	2023	17 500 €	

	Toiminta-avustus työvalmennus- ja työtoimintaan <u>Rahoitus:</u> Kaakkois-Suomen TE-toimisto 100 %, vahvistetaan vuosittain <u>Hallinnointi:</u> Laptuote-säätiö. <u>Tavoitteet:</u> Laptuote-säätiön toimintojen ja 3 työpajan toiminnan turvaaminen Parikkalassa. Työelämäosallisuutta ja kuntouttavaa työtoimintaa tukevat palvelut (kuntouttava työtoiminta/Eksoten palveluseteli; palkkatuki, työkokeilupaikat).	2023	68 000 €	Kunnan avustus Laptuote-säätiölle yhteensä max. 50 000 €
--	---	------	----------	--

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	2 082 861	230 300	220 300	220 300	220 300
Toimintakulut	-2 409 294	-655 143	-667 256	-667 256	-667 256
Toimintakate	-326 432	-424 843	-446 956	-446 956	-446 956

Elinvoimapalvelut yhteensä

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	2 082 861	230 300	220 300	220 300	220 300
Toimintakulut	-2 418 295	-680 280	-1 000 312	-1 000 312	-1 000 312
Toimintakate	-335 434	-449 980	-780 012	-780 012	-780 012

TEKNISET PALVELUT

Tekninen lautakunta

Tekniset palvelut

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Hallintosäännön mukaan tekniset palvelut vastaa maankäytön, kuntatekniikan, kiinteistöjen ja yleisten alueiden, ruoka- ja puhtauspalveluiden sekä rakennusvalvonnan yleisestä järjestämisestä ja kehittämisestä.

Nykytilan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa toimialan johtamisesta ja kehittämisestä. Tekninen johtaja vastaa toimialansa toiminnan järjestämisestä. Palvelut on nykyisellään järjestetty kunnan omana toimintana. Suunnittelussa, suurien kohteiden valvonnassa ja kaavoituksen toteutuksessa on käytetty pääasiassa konsulttipalveluita.

Toiminnalliset muutokset

Suunnittelukauden kuluessa käytännön toiminnoissa ei ole tapahtumassa periaatteellisia muutoksia. Kiinteistökannan yhtiöittämisen selvittämisestä on periaatepäätös, jonka mukaan selvitystyö on päätetty aloittaa välittömästi. Periaatepäätöksen mukaan tavoitteena on toteuttaa yhtiöittäminen hyvinvointialueen järjestämisen siirtymäajan puitteissa vuoden 2025 loppuun mennessä.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Vireillä olevien merkittävien rakennushankkeiden loppuunsaattaminen.
Yhtiöittämisselvityksen ja toteutuksen valmistelu yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Tekniset palvelut -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Keskeisten rakennushankkeiden loppuun saattaminen	Käyttäjien palaute	Korkeatasoisten terveellisten rakennusten valmistuminen.
Yhtiöittämisselvityksen valmistelu henkilöstön kanssa	Palaute	Selvityksen laatiminen hyvässä yhteishengessä.

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-12 810	-43 748	-62 611	-62 611	-62 611
Toimintakate	-12 810	-43 748	-62 611	-62 611	-62 611

Rakennuttaminen ja kaavoitus

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Toiminnan tarkoituksena on turvata kuntalaisille terveellinen, toimiva ja viihtyisä elinympäristö kaavoittamalla, rakennuttamalla ja ylläpitämällä taloudellisesti laadukkaita kiinteistöjä ja yhdyskuntapalveluja.

Kaavoituksella ylläpidetään monipuolista tonttitarjontaa yritystoiminnan ja asumisen tarpeisiin. Maankäytössä otetaan huomioon palvelujen käyttömahdollisuudet. Maa-seutukyliä elinvoimaisena säilymistä tuetaan. Asukkaille ja yrityksille tarjotaan tontti- vaihtoehtoja, jotka tekevät sijoittumisen ja rakentamisen houkuttelevaksi kunnan alueille.

Rakennuttamisen osalta keskeinen tavoite on kiinteistöjen käyttäjille terveelliset ja toimivat rakennukset ja infraympäristö.

Kaavoitus

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Maankäytön suunnittelulla pyritään hyvän ja käyttäjien tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamiseksi kestävästä kehityksen periaatteilla.

Nykytilan kuvaus

Kaavoituksen vastuuhenkilönä ja koordinoijana toimii tekninen johtaja yhteistyössä kunnanjohtajan, elinkeinojohtajan ja teknisen lautakunnan kanssa. Varsinainen kaavoitustyö tehdään kokonaisuudessaan ostopalveluna ulkopuolisten kaavoitusasiantuntijoiden voimin. Kaavoituksessa tehdään kiinteää yhteistyötä sekä eri viranomais- tahojen että luottamushenkilöiden kesken.

Kaavoituksen vastuualueella on kunnan yleisen osoitejärjestelmän ylläpito. Käytännön ylläpito ja täydennykset ovat rakennusvalvonnan vastuulla. Järjestelmä on laajentumassa saariin, lisäksi osoitteistossa on ilmennyt päivitystarpeita. Osoitteiston päivittäminen on käynnissä.

Toiminnalliset muutokset

Kaavoitus on käynnissä Parikkalan keskustaaajaman eteläisen osan alueella. Rajanylityspaikan kansainvälistämiseen tähtäävien kaavoitushankkeiden edistäminen on jäissä.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- Koirniemen alueen kehittäminen ilman rajanylityspaikan kansainvälistämistä.
- Kaavoituksella mahdollistetaan uusiutuvien energiamuotojen tuotanto.
- Rakennusjärjestyksen uudistaminen uusiutuvan rakentamislain lähtökohdista.

- Tarkistetaan lähivuosina tehtyjen kaavojen tarkoituksenmukaisuus huomioiden mm. energiaomavaraisuus sekä muuttuneet asumisen tarpeet.
- Aktiivinen tonttimarkkinointi kohdennetaan yrityksille ja uusille asukkaille.

Kaavoitusohjelma 2023–2025

Alueen nimi	Sisältö / perustelu	Toimenpiteet	Kaava valmis	Nykyvaihe
1. Keskustaajaman eteläisen osan asemakaava	Teollisuusalueiden ja kirkon seudun kaava vanhentunut, tuo ongelmia lupakäsittelyyn	Asemakaavan päivitys	2023	Asemakaava 1975, 1985, 1992, 1989
2. Koirniemen alue	Tilaa vievän kaupan ja teollisuustoimintojen alueiden kehittäminen	Asemakaavan laatiminen vaiheittain	2025	Yleiskaava 2016

Joukkoliikenne

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Joukkoliikennepalveluilla turvataan haja-asutusalueiden kohtuullinen palveluiden saatavuus. Asiakaspalveluliikenteessä kylien asukkaille järjestetään asiointimahdollisuus taajamassa / kuntakeskuksessa. Lisätään yhteistyötä eri hallintokuntien kesken liikennepalveluiden saatavuuden parantamiseksi ja kustannusten optimoimiseksi.

Nykytilan kuvaus

Parikkalan kunnan edustus on aktiivisesti mukana Etelä-Karjalan liikennejärjestelmätyöryhmän työskentelyssä.

Toiminnalliset muutokset

Ei toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- Joukkoliikenteen kehittäminen paikallisesti, alueellisesti ja maakunnallisesti.
- Valtakunnallisen Helsinki-Joensuu (Savonlinna) raideyhteyksien kehittäminen.
- Raideliikenteen poikittaisliikennetarve tuodaan esille maakunnallisissa tilaisuuksissa.

Ympäristöpalvelut

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Ympäristönsuojelun, ympäristöterveyden ja eläinlääkinnän palveluiden järjestäminen kuntalaisille.

Nykytilan kuvaus

Ympäristönsuojelu ja ympäristöterveysvalvonta hoidetaan isäntäkuntamallilla Imatran ympäristöyksikön tekemien valvonta- ja toimintasuunnitelmien mukaan. Imatran seudun ympäristölautakunta hoitaa ympäristöasiat seutukunnallisena. Tulosalue sisältää myös kaatopaikan velvoitetarkkailun kustannukset ja jätehuollon kuljetustuen.

Toiminnalliset muutokset

Sahanrannan PIMA-alueen puhdistaminen.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- Yhteistyö Imatran seudun ympäristötoimen kanssa
- Sahanrannan alueen kunnostus v. 2023 (550 000 €)
- Pyritään investoinneilla edistämään kestävää kehitystä
- Lopetettujen kaatopaikkojen ja PIMA-alueiden velvoitetarkkailuiden keskittäminen ja kilpailutus.

Rakennuttaminen ja kaavoitus -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/ seurantatapa	Tavoitetaso
Maankäytön suunnittelun toteutus	kaavoitusohjelma	hyväksytyn suunnitelman mukaisesti
Rakentamishojelman toteutus	rakentamishojelma	hyväksytyn suunnitelman mukaisesti
Tarkoituksenmukainen joukkoliikenne	raportit	riittävä palvelutaso
Vieraslajien poistosuunnitelma ja vieraslajien poisto	vuosittainen kohdekohtainen suunnitelma ja poisto	vuosittaisen suunnitelman mukaan
Kaavoituksen päivitystarpeen selvittäminen	kaavoitusohjelma	kaavoitus vastaa nykytarpeita

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	47 443	18 009	10 000	10 000	10 000
Toimintakulut	-1 061 859	-1 211 187	-1 080 116	-489 463	-489 963
Toimintakate	-1 014 416	-1 193 178	-1 070 116	-479 463	-479 963

Kiinteistöt

Tilivelvollinen: Rakentamispäällikkö

Toiminta-ajatus

Kiinteistöpalvelut huolehtivat kiinteistöjen hoidosta ja kunnossapidosta ottaen huomioon kiinteistöjen elinkaaren tekniset, taloudelliset ja toimintojen asettamat vaatimukset.

Tarpeettomista ja tehottomalla käytöllä olevista kiinteistöistä luovutaan. Vajaakäytöllä olevista kiinteistöistä ja osakehuoneistoista luopumista selvitetään aktiivisesti.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kiinteistöjen elinkaaren mukainen kustannustehokas ylläpito ja tehokas tilojen hyödyntäminen sekä kiinteistöpalvelujen järjestäminen.

Kunta ylläpitää ja kehittää puisto- ja yleisiä alueita luoden viihtyisyyttä ja turvalliset olosuhteet. Yleisten alueiden ja puistojen kunto on merkittävä osa kunnan yleisilmettä.

Liikuntapaikkojen hoidolla ja kunnossapidolla luodaan turvalliset ja asianmukaiset edellytykset liikunta- ja vapaa-ajan toiminnolle koko kunnan alueen kattavasti.

Nykytilan kuvaus

Kiinteistöjen hoito- ja pienkorjauspalvelut kiinteistöissä tuotetaan itse. Remontti- ja korjaustöitä teetetään myös ostopalveluna vuosisopimuksiin tai hankekohtaisiin urakakilpailutuksiin perustuen.

Asuinkiinteistöjen hoidon ja ylläpidon aktiivisen kehittämisen avulla järjestetään viihtyisät ja turvalliset asuinolosuhteet kiinteistöjen vuokralaisille. Investoinneilla kehitetään kiinteistökantaa vastaamaan nykypäivän vaatimuksia.

Vuokra-asuntojen käyttöastetta tehostetaan esim. luopumalla vajaakäytöllä olevista kiinteistöistä.

Kiinteistönhoidon ja tulevien korjausten suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon energiatehokkaat, terveellisen sisäilmaston takaavat ratkaisut. Kiinteistömasan kiinteistökohtaisen elinkaaren vaiheet ja tilojen käyttäjien tarpeet otetaan huomioon.

Kiinteistöjen kunnossapitoa sekä kiinteistöjen valvontaa kehitetään lisäämällä kiinteistöautomaatiota ja tehostamalla järjestelmien käyttöä. Henkilöstön osaamista parannetaan koulutuksen avulla. Puistojen ja muiden yleisten alueiden hoito tehdään pääosin kausityönä.

Liikuntapaikkojen hoito keskittyy kunnan keskeisimpien liikuntapaikkojen ylläpitoon ja kehittämiseen. Kylien hiihtolatuverkoston vapaaehtoista kunnossapitotyötä tuetaan kulukorvauksin ja ostosopimuksin.

Retkeilyreitiverkoston ylläpito- ja hoitovastuiden ajantasaisuus tarkistetaan. Uusia hoitosopimuksia tehdään tarpeen ja resurssien mukaan.

Toiminnalliset muutokset

Kesän kausityöntekijöiden ja koululaisten ohjaamiseen sekä retkeilyreittien huollon jatkuvuuden turvaamiseksi palkataan kesän sesonkiajaksi työnhajaaja.

Kuluja lisääviä tekijöitä mm. energian hinnankorotukset arviolta n. 260 000 €. Palo- ja pelastustoimen vuokratulot siirtyvät tälle tulosalueelle.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- Kiinteistökannan tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen ja heikkokuntoisten purku.
- Kunnan kiinteistö- ja asuntomassan korjausvelan pienentäminen korjauksin ja perusparannuksin.
- Selvitetään pidemmällä aikavälillä vanhimpien asuntokiinteistöyksiköiden korvaamista uudisrakentamisella.

Kiinteistöt -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Kiinteistöjen korjaukset suunnitelman mukaan	Raportti/selvitys	4 % kiinteistökannasta (h-m ²) joko peruskorjataan ja/tai puretaan
Vuokra-asuntojen käyttöaste	Laskenta	90 %

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
huoneistoala m ²	43 851	47 559	47 559	47 559	47 559
menot €/huoneisto-m ²	73,14	63,92	72,76	70,03	70,04
tulot €/huoneisto-m ²	76,73	77,47	80,12	86,95	86,95

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	3 364 903	3 684 689	3 810 499	4 135 499	4 135 499
Toimintakulut	-3 207 470	-3 040 043	-3 460 580	-3 330 424	-3 331 255
Toimintakate	157 433	644 646	349 919	805 075	804 244

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Tilivelvollinen: Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Ruokapalvelut tuottaa ateriat kunnan omiin toimipisteisiin.

Ruokapalvelu pitää ruokapalveluiden tason sekä ruuan laadun hyvänä ja ravitsemussuosituksen mukaisena sekä toimittaa maukasta ruokaa erilaisille asiakasryhmille.

Puhtauspalvelut huolehtivat kunnan kiinteistöjen ylläpito- ja perussiivouksesta. Siivous vaikuttaa kiinteistöjen viihtyvyyteen ja sisäilman laatuun sekä pintamateriaalien elinkaareen.

Nykytilan kuvaus

Parikkalan ruokapalvelun keskuskeittiö toimii hyvinvointikeskuksen alakerrassa. Siivoojat työskentelevät kunnan kiinteistöissä. Yhdistelmätyöntekijät työskentelevät päiväkodeissa ja kouluilla.

Tulosalueen tehtävänä on tuottaa asiakaslähtöisesti laadukkaita, ravitsemuksellisesti suositusten mukaisia ja täysipainoisia aterioita sekä vastata tarkoituksenmukaisesta siivouksesta ja ylläpitää sopimusten mukaista puhtaustasoa kunnan kiinteistöissä. Ruoka- ja puhtauspalveluja järjestetään taloudellisesti, tehokkaasti, oikea-aikaisesti ja joustavasti.

Lounasannoksia valmistetaan päivittäin n. 500 kpl.

Toiminnalliset muutokset

Ruokapalvelujen osalta hyvinvointialue ottaa vetovastuun palvelutalojen ruokahuollosta sekä ateriapalveluasiakkaista. Kunnan vastuulle jäävät koulut ja päiväkodit. Ruokapalveluiden käytössä olleen leasingauton vuokrasopimus päätetään (-10 000 €).

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- ruoka- ja puhtauspalvelun toiminnan taloudellisuus ja toiminnallisuus
- toteutetaan siivous mitoituksen mukaan

Ruoka- ja puhtauspalvelut -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Ruokapalvelun laadun varmistus	omavalvontaraportti	Erinomainen
Puhtauspalvelun laadun varmistus	laatumittaristo	Erinomainen
Ruokahävikin vähentäminen	vaakaus	60 % lähtötasosta

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
annosten määrä	330 938	333 560	155 288	155 288	155 288
suoritteiden määrä	264 955	252 765	129 122	129 122	129 122

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 122 861	1 176 460	569 533	569 533	569 533
Toimintakulut	-1 134 188	-1 135 466	-571 371	-571 371	-571 371
Toimintakate	-11 327	40 994	-1 838	-1 838	-1 838

Kuntatekniikka

Tilivelvollinen: Kuntatekniikan päällikkö

Toiminta-ajatus

Turvataan puhtaan veden saatavuus ja jakelu sekä jäteveden puhdistuspalveluiden toimivuus kustannustehokkaasti.

Yhdyskuntatekniset taksat perustuvat omakustannus- ja aiheuttamisperiaatteeseen. Tavoitteena on kilpailukykyinen hinta.

Kadut ja tiet

Tilivelvollinen: Kuntatekniikan päällikkö

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kaavateiden ja -katujen ylläpidon järjestäminen.

Nykytilan kuvaus

Liikenneväylien ylläpito ja huolto teetetään ostopalveluna.

Toiminnalliset muutokset

Ei toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- Katuvalaistuksen elohopeapohjaisten katulamppujen korvaaminen led-valoilla jatkuu.
- Katuja ja teitä ylläpidetään hoitoluokituksen mukaisesti. Mahdolliset perusrannukset toteutetaan kunnan investointiohjelman mukaisesti.

Kuntatekniikka -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seuranta	Tavoitetaso
Katuvalojen vaihto investointisuunnitelman mukaisesti	Vaihdetujen valaisimien määrä suhteutettuna budjettiin	Vuosittainen vaihtomäärä 50
Talvihoidon tason ylläpito	Maxtech -auraus- ja hiekoituspäiväkirja	Reklamaatioiden vähentäminen 50 %
Turvalliset katu- ja jalan- kulkutiet	Vuosittainen vertailu	Tavoitetaso 0 tapaturmaa

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 098 597	1 027 790	1 028 180	1 028 180	1 028 180
Toimintakulut	-864 616	-714 379	-896 246	-885 446	-885 446
Toimintakate	233 980	313 411	131 934	142 734	142 734

Tekniset palvelut yhteensä

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	5 633 804	5 906 948	5 418 212	5 743 212	5 743 212
Toimintakulut	-6 280 944	-6 144 824	-6 070 923	-5 339 314	-5 340 645
Toimintakate	-647 140	-237 876	-652 711	403 898	402 567

Rakennuslautakunta

Rakennusvalvonta

Tilivelvollinen: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus

Rakennuslautakunta vastaa Parikkalan kunnassa rakennusvalvonnan viranomaistehävistä.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Rakennuslautakunnan toiminnan tarkoituksena on:

1. rakentamisen ohjaaminen, neuvonta ja valvonta,
2. rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapidon ja viihtyvyyden valvonta,
3. kaavoituksen toteutumisen valvonta sekä
4. lupapäätökset.

Nykytilan kuvaus

Rakennusvalvonnan viranomaisena toimii rakennustarkastaja, joka rakennuslautakunnan ohella valvoo kaavoituksen ja rakennussäädösten toteuttamista. Rakennustarkastaja vastaa myös rakentamisen viranomaisneuvonnasta sekä huolehtii rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä osaltaan valvoo rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin siitä on säädetty.

Tehtävien hoitaminen yhteisviranhaltijan toimesta Rautjärven kunnan kanssa päättyi keväällä 2022. Tehtäviä on sen jälkeen hoidettu osa-aikaisen määräaikaisen viranhaltijan toimesta. Tehtäväjärjestelyt pidemmällä tähtäimellä ovat vielä selvittelyn alla.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- Tehtävien hoidon vakauttaminen ja pidempijänteisen kehittämisen turvaaminen.
- Rakennetun ympäristön tilan seurannan jatkaminen ja todettujen parannustarpeiden toteutumisen valvonta.
- Sähköisen palvelumuodon tuen jatkaminen.
- Verottajan ja rakennusvalvonnan kiinteistötietojen yhtenäistäminen.

Rakennusvalvonta -tulosalueen sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Rakennuslupapäätökset	käsittelyaika	viranhaltija < 1 kk lautakunta < 3 kk
Sähköisten lupahakemusten määrä	% saapuneista hakemuksista	90 %

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
rakentamisen luvat	165	160	160	160	160
rakennustarkastukset	305	250	250	250	160
avustukset yksityistiet €/km	317	330	330	330	330

Talous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	73 124	67 200	20 600	20 600	20 600
Toimintakulut	-212 297	-233 390	-219 676	-219 676	-219 676
Toimintakate	-139 174	-166 190	-199 076	-199 076	-199 076

Käyttötalouden yhdistelmä tulosalueittain

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Vaalit					
Toimintatuotot	5 688	5 600	5 600	11 200	10 500
Toimintakulut	-26 127	-18 077	-22 179	-33 537	-22 420
Toimintakate	-20 439	-12 477	-16 579	-22 337	-11 920
Tarkastustoimi					
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-16 988	-18 237	-18 007	-18 007	-18 007
Toimintakate	-16 988	-18 237	-18 007	-18 007	-18 007
Keskushallinto ja tukipalvelut					
Toimintatuotot	341 321	485 600	192 600	192 600	192 600
Toimintakulut	-25 378 706	-26 299 256	-1 182 697	-1 146 615	-1 144 729
Toimintakate	-25 037 385	-25 813 656	-990 097	-954 015	-952 129
Sivistyspalvelut					
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-10 235	-23 528	-27 644	-27 824	-28 305
Toimintakate	-10 235	-23 528	-27 644	-27 824	-28 305
Perusopetus ja lukio					
Toimintatuotot	173 587	178 910	200 584	137 880	137 880
Toimintakulut	-4 483 943	-4 618 230	-4 693 156	-4 791 651	-4 643 953
Toimintakate	-4 310 356	-4 439 320	-4 492 572	-4 653 771	-4 506 073
Vapaa sivistystyö					
Toimintatuotot	134 470	153 006	103 790	103 790	103 790
Toimintakulut	-1 031 049	-1 112 285	-1 055 048	-1 059 515	-1 057 444
Toimintakate	-896 579	-959 279	-951 258	-955 725	-953 654
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	271 031	170 400	115 200	115 200	115 200
Toimintakulut	-2 083 687	-1 995 755	-1 868 672	-2 070 613	-2 068 263
Toimintakate	-1 812 656	-1 825 355	-1 753 472	-1 955 413	-1 953 063
Työllistämispalvelut					
Toimintatuotot					
Toimintakulut			-305 800	-305 800	-305 800
Toimintakate			-305 800	-305 800	-305 800

Elinkeinopalvelut

Toimintatuotot					
Toimintakulut	-9 001	-25 137	-27 256	-27 256	-27 256
Toimintakate	-9 001	-25 137	-27 256	-27 256	-27 256

Elinkeinojen kehittäminen

Toimintatuotot	2 082 861	230 300	220 300	220 300	220 300
Toimintakulut	-2 409 294	-655 143	-667 256	-667 256	-667 256
Toimintakate	-326 432	-424 843	-446 956	-446 956	-446 956

Tekniset palvelut

Toimintatuotot					
Toimintakulut	-12 810	-43 748	-62 611	-62 611	-62 611
Toimintakate	-12 810	-43 748	-62 611	-62 611	-62 611

Rakennuttaminen ja kaavoitus

Toimintatuotot	47 443	18 009	10 000	10 000	10 000
Toimintakulut	-1 061 859	-1 211 187	-1 080 116	-489 463	-489 963
Toimintakate	-1 014 416	-1 193 178	-1 070 116	-479 463	-479 963

Kiinteistöt

Toimintatuotot	3 364 903	3 684 689	3 810 499	4 135 499	4 135 499
Toimintakulut	-3 207 470	-3 040 043	-3 460 580	-3 330 424	-3 331 255
Toimintakate	157 433	644 646	349 919	805 075	804 244

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Toimintatuotot	1 122 861	1 176 460	569 533	569 533	569 533
Toimintakulut	-1 134 188	-1 135 466	-571 371	-571 371	-571 371
Toimintakate	-11 327	40 994	-1 838	-1 838	-1 838

Kuntatekniikka

Toimintatuotot	1 098 597	1 027 790	1 028 180	1 028 180	1 028 180
Toimintakulut	-864 616	-714 379	-896 246	-885 446	-885 446
Toimintakate	233 980	313 411	131 934	142 734	142 734

Rakennusvalvonta

Toimintatuotot	73 124	67 200	20 600	20 600	20 600
Toimintakulut	-212 297	-233 390	-219 676	-219 676	-219 676
Toimintakate	-139 174	-166 190	-199 076	-199 076	-199 076

YHTEENSÄ

Toimintatuotot	8 715 886	7 197 964	6 276 886	6 544 782	6 544 082
Toimintakulut	-41 942 272	-41 143 862	-16 158 316	-15 707 064	-15 543 754
Toimintakate	-33 226 385	-33 945 898	-9 881 430	-9 162 282	-8 999 672

Käyttötalouden yhdistelmä toimielimittäin

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Keskusvaalilautakunta					
Toimintatuotot	5 688	5 600	5 600	11 200	10 500
Toimintakulut	-26 127	-18 077	-22 179	-33 537	-22 420
Toimintakate	-20 439	-12 477	-16 579	-22 337	-11 920
Tarkastuslautakunta					
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-16 988	-18 237	-18 007	-18 007	-18 007
Toimintakate	-16 988	-18 237	-18 007	-18 007	-18 007
Kunnanhallitus					
Toimintatuotot	341 321	485 600	192 600	192 600	192 600
Toimintakulut	-25 378 706	-26 299 256	-1 182 697	-1 146 615	-1 144 729
Toimintakate	-25 037 385	-25 813 656	-990 097	-954 015	-952 129
Sivistyslautakunta					
Toimintatuotot	579 088	502 316	419 574	356 870	356 870
Toimintakulut	-7 608 914	-7 749 797	-7 644 521	-7 949 603	-7 797 964
Toimintakate	-7 029 826	-7 247 481	-7 224 947	-7 592 733	-7 441 094
Elinvoimalautakunta					
Toimintatuotot	2 082 861	230 300	220 300	220 300	220 300
Toimintakulut	-2 418 295	-680 280	-1 000 312	-1 000 312	-1 000 312
Toimintakate	-335 434	-449 980	-780 012	-780 012	-780 012
Tekninen lautakunta					
Toimintatuotot	5 633 804	5 906 948	5 418 212	5 743 212	5 743 212
Toimintakulut	-6 280 944	-6 144 824	-6 070 923	-5 339 314	-5 340 645
Toimintakate	-647 140	-237 876	-652 711	403 898	402 567
Rakennuslautakunta					
Toimintatuotot	73 124	67 200	20 600	20 600	20 600
Toimintakulut	-212 297	-233 390	-219 676	-219 676	-219 676
Toimintakate	-139 174	-166 190	-199 076	-199 076	-199 076
YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	8 715 886	7 197 964	6 276 886	6 544 782	6 544 082
Toimintakulut	-41 942 272	-41 143 862	-16 158 316	-15 707 064	-15 543 754
Toimintakate	-33 226 385	-33 945 898	-9 881 430	-9 162 282	-8 999 672

Käyttötalouden perustelut

Sitovuustaso

Kunnan toimintaa ohjataan taloussuunnitelman avulla. Talousarvion käyttötalouden osassa valtuusto asettaa tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävän tai tehtävien hoitamiseen. Kunta määrittelee itse tehtäväkokonaisuudet toimitelinkohtaisesti. Tuloihin ja menoihin sisältyvät sekä ulkoiset että sisäiseen laskutukseen perustuvat tulot ja menot, laskennalliset erät eivät sisälly tehtävän tuloarvioon tai määrärahaan.

Sitovuustasona valtuustoon nähden ovat tulosalueen toimintatulot ja toimintamenot lukuun ottamatta kehittämisprojekteja, joissa on nettositovuus, sekä sitovat tavoitteet 2023 ja mahdolliset sitovat perustelut. Muut talousarvioon sisältyvät tiedot ovat ohjeellisia perusteluja ja informaatiota. Sitovin perusteluin erotettua määrärahan osaa ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen. Palkkauskustannuksissa ja sosiaalimaksuissa syntyvää säästöä ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kunnanhallituksen lupaa. Viran tai työsuhteen tullessa avoimeksi on aina ennen auki julistamista selvitetävä mahdollisuudet tehtävän hoitamiseen sisäisin järjestelyin tai ostopalveluna. Vakinaisen henkilöstön täyttöön on haettava kunnanhallituksen lupa.

Talousarvioon tehtävistä tulosaluekohtaisista muutoksista päättää valtuusto. Muutosten yhteydessä on arvioitava, ovatko asetetut toiminnalliset tavoitteet oikeassa suhteessa muutettuihin tuloarvioihin ja määrärahoihin. Muutokset on tehtävä talousarviovuoden aikana.

Käyttösuunnitelmat

Käyttösuunnitelmilla toimitelimit jakavat tulosalueen tuloarviot ja määrärahat tarkoituksenmukaisesti osiin tulosyksiköihin sekä asettavat samalla valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset tarkennetut tavoitteet tulosyksiköittäin. Toimitelimen vahvistamat tulosyksiköiden määrärahat voidaan edelleen jakaa kustannuspaikoille.

Käyttötalouden osassa on vertailutietoina vuoden 2021 tilinpäätöksen ja vuoden 2022 talousarvion euromäärät sekä talousarvioesitysten luvut.

Käyttötalouden tulot ovat vuonna 2023 yhteensä 6 276 886 euroa ja menot 16 158 316 euroa. Tulot ovat noin 921 000 euroa pienemmät kuin vuoden 2022 talousarviossa. Lasku johtuu mm. varhaiskasvatuksen maksujen pienenemisestä ja ruokapalvelun myyntitulojen vähenemisestä. Käyttötalouden menot laskevat vuodesta 2022 noin 25 000 000 euroa, koska sosiaali- ja terveystalouden sekä palo- ja pelastuspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 alkaen.

Laskentaperusteet

Määrärahat on laskettu kunnan koko henkilöstölle. Vakituisten henkilöstön määrä vuonna 2023 on 128,60 htv. Palkkausmenoihin on laskettu korotusvarauksena 3 % vuodelle 2023 sekä 2 % vuosille 2024 ja 2025. Eläkemenoperusteinen maksu poistui vuoden 2022 loppuun mennessä. Sen tilalle tuli vastaavansuuruinen tasausmaksu

1.1.2023 alkaen. Tasausmaksu kirjataan varsinaisille palveluluokille henkilöstömenojen suhteessa.

Henkilöstösivukulut vuodelle 2023 on laskettu seuraavasti:

Eläkevakuutusmaksut KuEL ja VaEL	16,92 %
Sairausvakuutusmaksu	1,53 %
Työttömyysvakuutusmaksu	1,68 %
Tapaturmavakuutusmaksu	1,35 %
Muut (ryhmähenkivakuutus)	0,035 %

Palvelujen ja materiaalin ostoissa laskentaperusteena ovat arvonlisäverottomat hinnat lukuun ottamatta vähennysrajoitteista toimintaa.

Tuloslaskelmaosa

TP 2021	TA 2022		TA 2023	TS 2024	TS 2025
17 451 322	17 044 000	Verotulot	9 694 000	8 884 000	9 073 000
17 893 090	18 499 346	Valtionosuudet	2 280 179	2 280 179	2 280 179
		Rahoitustuotot ja -kulut			
95		Korkotuotot			
64 020	57 500	Muut rahoitustuotot	55 500	55 500	55 500
-3 557	-15 000	Korkokulut	-54 000	-48 000	-42 000
28 537	12 000	Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-29 000	-23 000	-17 000

Tuloslaskelmaosan perustelut

Valtuusto vahvistaa tuloslaskelmasta toimintakatteen jälkeen olevat tuotot ja kulut.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tulorivit ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu tehtäväkohtaisissa käyttötalousoissa ja tulosbudjeteissa.

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat:

- verotulot (kunnan tulovero, osuus yhteisöveron tuotosta, kiinteistövero)
- valtionosuudet
- rahoitustuotot ja -kulut

Tuloperusteet

Verotulot

Tuloveroprosentti on 1.1.2013 lukien ollut 19,50 ja vuosina 2020 ja 2021 20,50 ja vuonna 2022 21,50. Vuoden 2023 tuloveroprosentti määräytyy siten, että vuoden 2022 tuloveroprosentista vähennetään 12,64 %-yksikköä, jolloin Parikkalan kunnan tuloveroprosentiksi jää 8,86. Kunnallisveroa on arvioitu kertyvän 7 049 000 euroa.

Yhteisöveroa talousarvio sisältää 1 213 000 euroa.

Kiinteistöveroprosentit:

- yleinen	1,00
- vakituiset asunnot	0,50
- muut asuinrakennukset	1,10
- yleishyödylliset yhteisöt	0,00

Kiinteistöverotuotoksi on arvioitu 1 358 000 euroa.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmä muuttuu vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 618/2021).

Valtionosuusmaksatus sisältää seuraavat erät:

- kunnan peruspalvelujen valtionosuus
- opetustoimen rahoituslain mukainen rahoitus
- esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset
- verotulomenetysten korvaus.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset kustannukset.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2023 noin 2 280 200 euroa.

Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen: Kuntatekniikan päällikkö

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Turvataan puhtaan veden saatavuus ja jakelu sekä jäteveden puhdistuspalveluiden toimivuus kustannustehokkaasti.

Puhtaan veden ja jäteveden puhdistuspalvelujen tuottaminen sekä verkostojen ylläpito.

Puhdistamon käyttäminen lupaehtojen mukaisesti.

Vuotovesien määrää jätevesiverkostossa pienennetään verkostoa saneeraamalla.

Heralammen vedenottamo ja vesijohto- ja viemäriverkosto ylläpidetään ja saneerataan vuosittain investointiohjelman mukaisesti.

Vesi- ja viemärlaitosten valvonta- ja automaatiojärjestelmiä kehitetään vastaamaan tulevaisuuden vaatimuksia.

Nykytilan kuvaus

Puhtaan juomaveden toimittaminen asiakkaille sekä jäteveden puhdistaminen ympäristöystävällisesti.

Toiminnalliset muutokset

- jätevedenpuhdistamon toiminnan varmistaminen
- juomavesidirektiivi

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

- varavedenottamon kartoitus, suunnittelu ja hankinta
- vesijohto- ja viemäriverkoston saneeraukset tulevina vuosina
- vesijohto- ja viemäriverkoston korjausvelan selvittäminen

Sitovat tavoitteet 2023	Mittari/seurantatapa	Tavoitetaso
Puhtaan veden toimittaminen	Mittausraportit	Täyttää vaatimukset
Jäteveden puhdistus	Mittausraportit	Täyttää vaatimukset

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
laskutettu vesi m ³	128 000	120 000	120 000	120 000	120 000
laskutettu jätevesi m ³	110 000	100 000	100 000	100 000	100 000
menot €/asukas	193	160	198	198	198

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Liikevaihto	1 047 436	985 290	993 180
Liiketoiminnan muut tuotot	51 160	42 500	35 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-235 072	-185 820	-270 340
Palvelujen ostot	-206 874	-185 851	-196 620
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-184 731	-143 730	-172 350
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-36 444	-24 319	-28 438
Muut henkilösivukulut	-7 805	-6 604	-6 678
Henkilöstökulut yhteensä	-228 980	-174 654	-207 466
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-701 499	-952 656	-580 067
Liiketoiminnan muut kulut	-6 494	-7 948	-14 294
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-280 322	-479 139	-240 607
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	2		
Muut rahoituskulut	-27 436	-27 500	-27 500
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-307 756	-506 639	-268 107
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	6 078	8 300	8 300
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-301 678	-498 339	-259 807

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Toiminnan rahavirta			
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-280 322	-479 139	-240 607
Poistot ja arvonalentumiset	701 499	952 656	580 067
Rahoitustuotot ja -kulut	-27 432	-27 500	-27 500
Toiminnan rahavirta	393 743	446 017	311 960
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-212 819	-375 000	-733 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Toiminnan ja investointien rahavirta	-212 819	71 017	-421 040
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutokset	-23 271		
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-157 653		
Rahoituksen rahavirta	-180 925		
Rahavarojen muutos		71 017	-421 040

Investointiosa

INVESTOINTIOSA 2023–2025			Menot			Tulot		
Hankkeen nimi	1 000 euroa	Kustannusarvio	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Kunnanhallitus		0	92	92	92	120	120	120
Kiinteä omaisuus		0	50	50	50	100	100	100
Omaisuuksien hankinta/myynti			50	50	50	100	100	100
Arvopaperit		0	42	42	42	20	20	20
Tytäryhtiöiden pääomavuokrat / Osakkeiden myynti			42	42	42	20	20	20
Sivistyslautakunta		11 980	2 880	0	0	220	0	0
Talonrakennus		11 980	2 880	0	0	220	0	0
Kirjolan kouluhanke 2020 2018-		10 800	1 800					
Kirjolan koulun av-laitteet ja irtokalusteet		500	500					
Kirjolan koulu A-rakennus terveydenhoitajan ja kuraattorin tilat		80	80					
Kirjolan koulun piha-alueet		600	500			220		
Tekninen lautakunta		9 253	4 448	1 700	845	1 646	0	0
Irtain omaisuus		10	10					
Ajettava ruohonleikkuri		10	10					
Talonrakennus		6 640	3 320	955	165	1 646	0	0
Vanhuspalveluyksikkö Käskykän perusparannus		4 900	2 700			1 646		
Vanhuspalveluyksikkö Käskykän piha-alueet		300	300					
Saaren palvelukeskuksen peruskorjaus (mm. sprinklaus)		500	200	300				
Kiinteistöautomaatio		15		15				
Kameravalvonta		15		15				
Tapulikuja A-B kerrostalon ikkuna ja parvekekorjaus. Sis ALV 24%.		500		500				
Rimapolun ikkunan vaihdot 1 talo vuosittain		120		60	60			
Rimapolun ulkoseinien pesu		30		15	15			
Uuden laavun rakentaminen (Argusjärvi)		20			20			
Petäjikönkatu 12 rappukäytävän matot		20			20			
Huoneisto täysremontteja / toteutus tarvittaessa, varaus 3 kpl / vuodessa		150	50	50	50			
Saaren paloasema asbestipitoisen sisäkaton uusiminen		70	70					

INVESTOINTIOSA 2023–2025			Menot			Tulot		
Hankkeen nimi	1 000 euroa	Kustannusarvio	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Julkinen käyttöomaisuus		595	385	130	80	0	0	0
<i>Kadut, rakentaminen, peruskorj.</i>		240	130	80	30	0	0	0
Kirvesmiehenkatu perusparannus		50	50					
Keskustan venelaiturin pintarakenteiden uusiminen ja ruoppaus		20	20					
Urheilukentän kastelujärjestelmä (suunn. 2023)		60	10	50				
Särkisalmen ja Kukonkannan venepaikot, raivaus ja ruoppaus		20	20					
Nimeämättömät kohteet 2023–2025 (mm.Kanttorinkatu)		90	30	30	30			
<i>Liikenneturvallisuuskohteet</i>		30	10	10	10	0	0	0
<i>Katuvalaistus</i>		90	70	10	10	0	0	0
Kiipolan alueen täydennysvalaistus (mm. Kiipolankatu, Kiipolankuja, Moskuuntie)		40	40					
Saneerauskohteet: Elohopealamppujen vaihdot ledvaloiksi ja osin tolppien vaihto		50	30	10	10			
<i>Päällystys</i>		235	175	30	30	0	0	0
Keskustan kunnostetut väylät (mm.Kirvesmiehenkatu)		75	75					
Kirjolankoulun pihan asfaltointi n.4000 m ²		70	70					
Nimeämättömät kohteet: (mm. Kirjolankatu, Pappilankatu, Kanttorinkatu)		90	30	30	30			
<i>Vesilaitos</i>		435	125	210	100	0	0	0
Vesijohtojen saneeraus (mm. Kirvesmiehenkatu)		300	100	100	100			
Vesijohtoverkoston kartoitus, saneerauksen suunnittelu ja valvonta		25	25					
Varavedenottamojärjestelyt erillisen selvityksen perusteella		110		110				
<i>Viemärlaitos</i>		1 583	608	405	500	0	0	0
Jätevesiverkoston saneeraus (vuotovesien vähentäminen)		240	80	80	80			
Jätevesiverkoston ja hulevesien kartoitus, saneerauksen suunnittelu ja valvonta		25	25					
Pumppaamot 3 kpl/vuosi		75	25	25	25			

INVESTOINTIOSA 2023–2025			Menot			Tulot		
Hankkeen nimi	1 000 euroa	Kustannusarvio	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Jätevedenpuhdistamon lietteenvastaanotto- aseman ja ympyräaltaiden saneeraus (Katto ja ulko- ja sisäseinärakenteet)		320	50	250				
MBR yksiköiden uusiminen		300			300			
MBR -ilmahuuhteluiden jakautumisen parannus		30	30					
Välppien etäkuittaus, automaatio		10	10					
Permiaattiveden uudelleenkäyttö pesuihin		50	50					
Lisänäytöt / ohjaustaulut linkotilaan ja kompressorihuoneeseen		10	10					
Tulopumppaamon tasausallasjärjestelyt		100		50	50			
Jätevedenpuhdistamolle aurinkopaneelit		45			45			
Jätevedenpuhdistamon lietelavojen laskeenta lattiatasolle ja painovaakojen asennus		28	28					
Jätevedenpuhdistamon huolto- ja varastorakennus (aloitus 2022)		300	250					
Jätevedenpuhdistamon huoltorakennuksen varustelu mm. katonosturi, huoltokalusto		50	50					
Yhteensä			7 420	1 792	937			
Rahoitusavustukset / investointitulot						1 986	120	120
Netto			5 434	1 672	817			

Investointiosan perustelut

Kiinteä omaisuus: Vuosittain on varattu 50 000 euron määrärahavaraus mahdollisesti hankittavaa kiinteää omaisuutta varten. Vuosittain arvioidaan kertyvän tuloja 100 000 euroa kiinteistöjen myynneistä. Kunnanhallitus on linjannut, että kunnan maa- ja metsätilojen sekä kiinteistöjen inventointia jatketaan ja kunnalle tarpeettomat tilat laite- taan yleiseen myyntiin.

Arvopaperit: Menoihin sisältyvät kuntakonsernin tytäryhtiöiden pääomavuokrat sekä osakkeiden ostot. Tulopuolelle on arvioitu asunto-osakkeiden myyntejä vuosittain.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarvot ja toteutusaikataulut hankkeille ja vahvistaa määrärahat ja tuloarvot hankeryhmille. Hankeryhmiin sisältyvät kohteet on eritelty toteutettaviin hankkeisiin. Aktivoitavan hankintamenon alarajana on rakennushankkeissa 10 000 euroa ja irtaimistohankinnoissa 4 000 euroa.

Valtuustoon nähden sitovuustasona on hankeryhmä. Useammalle vuodelle tehdyn jaksottamisen muuttamiseen tarvitaan valtuuston joko taloussuunnitelmassa tai erikseen tekemä päätös.

Investointiosan menot vuonna 2023 ovat 7 420 000 euroa. Vuoden 2023 investointiosan tuloarvioina avustukset investointimеноihin ja käyttöomaisuuden myyntitulot yhteensä 1 986 000 euroa. Nettoinvestoinnit ovat 5 434 000 euroa.

Vuoden 2023 investointiohjelma on suuri johtuen keskeneräisistä investoinneista: Kirjolan koulu ja Käskynkän peruskorjaus. Vuosina 2024 ja 2025 investointien määrä pienenee ja koostuu lähinnä pienehköistä talonrakennus- ja kunnallisteknisistä sekä elinkeinoihin liittyvistä kohteista.

Rahoitusosa

RAHOITUSLASKELMA

		TP2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	+/-	2 146 563	1 609 448	2 063 749	1 978 897	2 336 507
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	-1 093 352				
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-	-5 868 533	-8 688 000	-7 420 000	-1 792 000	-987 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	30 000		1 430 000		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	+	50 676	520 000	120 000	120 000	120 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	-4 734 646	-6 558 552	-3 806 251	306 897	1 469 507
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-					
Antolainasaamisten vähennykset	+	4 743				
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		5 000 000	8 500 000	9 000 000	2 000 000	2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	-737 931	-338 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
Oman pääoman muutokset	+/-					
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	-467 834	1 603 448	3 893 749	1 006 897	2 169 507

Rahoitusosan perustelut

Taloussuunnitelman rahoitusosassa osoitetaan rahoituslaskelmakaavan muodossa se, miten taloussuunnitelma vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Tuloslaskelma- ja investointiosasta siirtyvien erien lisäksi rahoituslaskelmassa esitetään anto- ja ottolainauksen lainakannan muutokset sekä oman pääoman muutokset ja rahoituslaskelman vaikutukset maksuvalmiuteen.

Maksuvalmiuden varmistamiseksi vuonna 2023 perustetaan yhteensä enintään 4 miljoonan euron kuntatodistusohjelma.

Henkilöstösuunnitelma

Vakinaisen henkilöstön määrä esitetään taloussuunnitelman henkilöstösuunnitelmasosassa. Määräaikaista henkilöstöä käytetään sijaisuuksissa ja tarvittaessa muissa määräaikaisiksi tarkoitetuissa tehtävissä, esimerkiksi projekteissa ja palvelujen järjestämisen selvittelyvaiheessa. Henkilöstövoimavarojen tilaa ja vakinaisen sekä määräaikaisen henkilöstön määrää kuvataan ja seurataan vuosittain henkilöstöraportoinnilla.

Toiminnan tarkoitus

Henkilöstöhallinnon tarkoituksena on vastata työnantajan tasapuolisesta ja oikeudenmukaisesta henkilöstöpolitiikasta ja siten turvata palveluhenkinen ja motivoitunut henkilöstö tuottamaan hallintokuntien yhteistyöllä kunnan palvelut tehokkaasti, taloudellisesti ja laadukkaasti.

Nykytilan kuvaus

Kunta-alan uudet virka- ja työehtosopimukset tulivat voimaan 1.5.2022 ja ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 %. Vuonna 2022 kustannukset nousevat keskimäärin 1,76 %, vuonna 2023 nousua on vähintään keskimäärin 3,05 % ja vuonna 2024 vähintään keskimäärin 3,11 %.

Parikkalan kunnasta siirtyy vuoden 2023 alusta viisi ruokapalveluiden työntekijää liikkeenluovutusperiaatteen mukaisesti Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palvelukseen.

Toiminnan painopistealueet 2023–2025

Yleisiä toiminnan painopistealueita ovat:

- organisaation ja henkilöstön vuorovaikutteisuuden parantaminen
- laadukas esimiestoiminta ja johtoryhmätyöskentely
- työhyvinvointikyselyjen säännöllinen toteuttaminen ja saatujen tulosten tehokas hyödyntäminen

Suunnitelmat työhyvinvointia parantaviksi toimenpiteiksi:

1. Toimialojen työhyvinvointikokoukset 2–3 kuukauden välein, muistio tai pöytäkirja lähetetään kokouksen jälkeen tiedoksi henkilöstösihteerille
2. Henkilöstön osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja seurantaan talousarvion laadinnan yhteydessä syyskuussa ennen lautakuntakäsittelyä ja koottaessa tilinpäätökseen tulevia tietoja helmikuussa ennen varsinaista toimielinkäsittelyä
3. Kattava tavoite- ja kehityskeskustelujen käynti vuosittain helmi-maaliskuussa ja tarvittaessa työntekijän sitä esittäessä myös syksyllä, raportti toimialueittain henkilöstösihteerille toukokuun loppuun mennessä.
4. Epassin käytön jatkaminen. Edun muotona epassi Flex liikunta & kulttuuri ja hyvinvointi. Täysimääräisen edun suuruus 100 euroa/henkilö/vuosi.
5. Esimiesten ja yksilön vastuun korostaminen sekä tiedon välityksessä että työssä tarvittavan tiedon hankinnassa.

Parikkalan kunta

Henkilöstösuunnitelma 2023–2025

(vakinaisen ja tilapäisesti määräaikaisilla täytetty henkilöstö)

Virka/toimi (V/T) Muutos TA-22→ TA-23	Nimike	Henkilötyövuodet (htv)					Huom.
		TP -21	TA -22	TA -23	TS -24	TS -25	

Keskushallinto								
V		Kunnanjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
V		Hallintojohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	Täytetty väliaikaisesti sisäisin järjestelyin.
V		Henkilöstösihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
T		Palkkasihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
T		Laskutussihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
T		Arkistosihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
T		Taloussihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
T	-0,20	Toimistosihteeri	0,20	0,20				Esimiehenä varhaiskasvatuspäällikkö. 20 % hallinto ja 80 % varhaiskasvatus 30.9.2022 asti.
T		Tietotekniikkatukihenkilö	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	Esimiehenä rehtori, 10 % hallinto ja 90 % perusopetus ja lukio.
Keskushallinto yhteensä			7,30	7,30	7,10	7,10	7,10	
-0,20								

Elinkeinot ja työllisyys								
V		Elinkeinojohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	Täytetty väliaikaisesti sisäisin järjestelyin.
T		Elinvoimakoordinaattori						Nimike-/tehtävämuutos 1.1.21 alkaen. Avoin toimi 1.1.21 alkaen. Elinkeinotoimen tehtävät liittyvät työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämiseen kuntien välisenä yhteistyönä.
V		Lomituspalvelupäällikkö	1,00					Lomituspalvelujen siirto Mikkeeliin 1.1.22.
T		Lomituspalveluohjaaja	2,00					Lomituspalvelujen siirto Mikkeeliin 1.1.22.
T		Maatalouslomittaja	30,99					Lomituspalvelujen siirto Mikkeeliin 1.1.22.
Elinkeinot ja työllisyys yhteensä			34,99	1,00	1,00	1,00	1,00	

Virka/toimi (V/T) Muutos TA-22→ TA-23	Nimike	Henkilötyövuodet (htv)					Huom.
		TP -21	TA -22	TA -23	TS -24	TS -25	

Perusopetus ja lukio							
V		Rehtori	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
V		Luokanopettaja/koulunjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
							Apulaisjohtajan tehtävä on ollut yhdellä luokanopettajalla 31.7.2022 saakka. Ko. viran lakkauttaminen ja muuttaminen tuntiopettajan tehtäväksi v. 2023. 1.8.2022 on otettu käyttöön apulaisrehtorin tva-tekijä, joka maksetaan rehtorin kulloinkin erikseen nimeämälle apulaisrehtorin tehtäviä oman toimensa ohella hoitavalle opettajalle.
V	-1,00	Luokanopettaja	8,00	8,00	7,00	7,00	7,00
V	-1,00	Erytisopettaja	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00
							Perustettuina virkoina on 2 erityisopettajaa ja 1 erityisopettaja (kiertävä). Kiertävän erityisopettajan virka on muutettu erityisopettajan tuntiopettajan tehtäväksi 1.8.22 alkaen (kh 30.5.22 § 88). ->Kiertävän erityisopettajan viran lakkauttaminen v. 2023. Lisäksi yksi erityisopettaja palkattu määräaikaisesti hanke-rahalla 1.8.2022-31.7.2023.
V	+1,00	Erytisopetuksen tuntiopettaja	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00
							Kiertävän erityisopettajan virka on muutettu erityisopettajan tuntiopettajan tehtäväksi 1.8.22 alkaen (kh 30.5.22 § 88).
V	-1,00	Lehtori	7,00	7,00	6,00	6,00	6,00
							Perusopetuksen kotitalouden lehtorin virka täytetty 1.8.2021 alkaen tuntiopettajan tehtävänä ja virka lakkautettu 1.8.2022 alkaen. Perusopetuksen englannin kielen lehtorin viran lakkautus v. 2023 ja muuttaminen tuntiopettajan tehtäväksi.
V	+2,00	Tuntiopettaja	13,00	13,00	15,00	15,00	15,00
							Perusopetuksen kotitalouden lehtorin virka muutettu tuntiopettajan tehtäväksi. Yhden luokanopettajan viran ja perusopetuksen englannin kielen lehtorin viran muuttaminen tuntiopettajan tehtäväksi v. 2023.

Virka/toimi (V/T) Muutos TA-22→ TA-23	Nimike	Henkilötyövuodet (htv)					Huom.
		TP -21	TA -22	TA -23	TS -24	TS -25	
T	Koulunkäynninohjaaja	9,77	9,77	9,77	9,77	9,77	Työajoissa mukana ap-ip -toiminnan työaika.
T	Tietotekniikkatukihenkilö	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	10 % hallinto ja 90 % perusopetus ja lukio.
T	Koulusihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Perusopetus ja lukio yhteensä		47,67	47,67	47,67	47,67	47,67	
Varhaiskasvatus							
V	Varhaiskasvatuspäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
T	Varhaiskasvatuksen esimies / Varhaiskasvatuksen esihenkilö 1.1.2023 alkaen		1,00	1,00	1,00	1,00	Uusi toimi, joka täytetty 14.6.2021 alkaen, ts. päättynyt 7.11.2021. Täytetty uudelleen 3.1.2022 alkaen. Nimikemuutos 1.1.2023 alkaen.
T	+0,20 Toimistos sihteeri	0,80	0,80	1,00	1,00	1,00	20 % hallinto ja 80 % varhaiskasvatus 30.9.2022 asti.
T	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
T	Varhaiskasvatuksen opettaja	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	
T	+3,85 Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	18,65	12,00	15,85	14,00	14,00	Henkilöstömäärään vaikuttavia tekijöitä: 2-vuotinen esiopetuskokeilu (08/2021 - 05/2024), kasvatusvastuullisen henkilöstön suhdelukuvaatimukset, subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus, vuorohoidon epäsäännöllinen tarve, lapsi- ja oppilasmäärän kausittaiset vaihtelut.
T	-1,50 Ryhmäavustaja	3,50	3,50	2,00	2,00	2,00	Lisäksi 1 oppisopimussuhteen 2022–2023.
T	-0,19 Siivooja	0,19	0,19				Esimiehenä ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö, kustannukset kokonaisuudessaan ruoka- ja puhtauspalveluihin 1.1.2023 alkaen.
T	-1,04 Ruokapalvelutyöntekijä	0,84	1,04				Esimiehenä ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö, kustannukset kokonaisuudessaan ruoka- ja puhtauspalveluihin 1.1.2023 alkaen.
Varhaiskasvatus yhteensä +1,32		34,98	29,53	30,85	29,00	29,00	
Sivistyspalvelut yhteensä +1,32		90,85	85,40	86,72	84,87	84,87	

Virka/toimi (V/T) Muutos TA-22→ TA-23	Nimike	Henkilötyövuodet (htv)					Huom.
		TP -21	TA -22	TA -23	TS -24	TS -25	

Tekniset palvelut							
Yleiset tekniset palvelut							
V		Tekninen johtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
V		Kiinteistösihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Yleiset tekniset palvelut yhteensä			2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Rakentaminen, kiinteistöt ja kunnossapito							
V		Rakentamispäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
T	+1,15	Kiinteistönhoitaja	4,65	4,65	5,80	5,80	5,80
T		Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
T	-1,00	Rakennusammattimies	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00
T		Liikunta-alueiden hoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Rakentaminen, kiinteistöt ja kunnossapito yhteensä +0,15			9,65	9,65	9,80	9,80	9,80
Kuntatekniikka							
V		Kuntatekniikan päällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
T		Laitosmies	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Kuntatekniikka yhteensä			4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Ruoka- ja puhtauspalvelut							
T		Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
T	-1,00	Kokki	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00

Yksi kiinteistönhoitaja palkattu lisää keväällä 2022 rakennusammattimiehen irtisanouduttua (nimikemuutos). Yhden kiinteistönhoitajan tehtävistä ruoka- ja puhtauspalveluihin (aterioiden kuljetus) 35 % v. 2022 loppuun ja 20 % v. 2023-2025. Tekninen arvioi suunnitelmavuosien henkilöstötarpeen v. 2023 aikana.

Yksi rakennusammattimiehen tehtävä täytetty irtisanoutumisen jälkeen keväällä 2022 kiinteistönhoitaja-nimikkeellä.

Lisäksi yksi henkilö poissa (työvapaa).

70 % ruokapalvelu, 30 % puhtauspalvelut.

1 henkilö (1 htv) siirtyy Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Virka/toimi (V/T) Muutos TA-22→ TA-23	Nimike	Henkilötyövuodet (htv)					Huom.	
		TP -21	TA -22	TA -23	TS -24	TS -25		
T	-4,77	Ruokapalvelutyöntekijä	9,75	10,55	5,78	5,78	5,00	2021 - 2024 henkilöstötarpeeseen vaikuttaa 2-vuotinen esiopetuskokeilu. Osa työskentelee varhaiskasvatuksen yksiköissä, jonne merkitty työaika: tp -21 0,84, ta-22 1,04. Kustannukset kokonaisuudessaan 1.1.2023 alkaen ruoka- ja puhtauspalveluihin. 3 henkilöä (3 htv) siirtyy Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle 1.1.2023. Tekninen arvio suunnitelmavuosien henkilöstötarpeen v. 2023 aikana.
T	-0,60	Ateriapalvelukuljettaja	0,60	0,60				1 henkilö (0,6 htv) siirtyy Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle 1.1.2023.
T	-0,15	Kiinteistöhoitaja	0,35	0,35	0,20	0,20	0,20	Esimiehenä rakentamispäällikkö. Eksoten ateriakuljetukset päättyvät v. 2022 lopussa, tästä johtuen vähennystä 0,15. Tekninen arvio suunnitelmavuosien henkilöstötarpeen v. 2023 aikana.
T	+0,19	Siivooja	8,81	8,81	9,00	9,00	9,00	Siivoojia 9 htv, josta 0,19 varhaiskasvatukseen 31.12.2022 asti.
Ruoka- ja puhtauspalvelut yhteensä -6,33			22,51	23,31	16,98	16,98	16,20	
Rakennusvalvonta								
V	+0,40	Rakennustarkastaja	0,60	0,60	1,00	1,00	1,00	Yhteinen Rautjärven kunnan kanssa 1.1.20-30.4.22, Parikkalan osuus 60 %.
Rakennusvalvonta yhteensä 0,4			0,60	0,60	1,00	1,00	1,00	
Tekniset palvelut yhteensä -5,78			38,76	39,56	33,78	33,78	33,00	

Koko kunta yhteensä	TP -21	TA -22	TA -23	TS -24	TS -25
-4,66	171,90	133,26	128,60	126,75	125,97

Ympäristöä säästävät toimenpiteet

Kestävän kehityksen periaatteet

Hallintopalvelut

Kunnanvirastossa pyritään kaikessa toiminnassa noudattamaan kestävän kehityksen neljää osiota: ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen seuraavasti:

- 1) Energian ja luonnonvarojen säästö; viraston lämmitys- ja ilmastointijärjestelmien säätö, toimivuuden tarkkailu ja huolto sekä veden, jäteveden ja valaistuksen tarkoituksenmukainen käyttö, energian kulutuksen seuranta, vesikalusteiden huoltaminen ja vettä säästävät toimintatavat.
- 2) Kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien jäsenille on hankittu tablet-laitteet, jolloin säästetään paperien käytössä ja tulosteissa.
- 3) Yhdenvertaisuussuunnitelma; huomioidaan päätöksenteossa eri etnistä alkupe-
rää olevien henkilöiden yhdenvertainen kohtelu.
- 4) Laite- ja toimistotarvikehankinnoissa otetaan huomioon kierrätettävyyden ja uudelleen käyttö.
- 5) Jätteiden synnyn ehkäisy ja materiaalien kulutuksen minimoiminen.
- 6) Jätteiden lajittelu; biojäte, kuivajäte, lasit, metallit, paperi ja ongelmajätteet.

Sivistyspalvelut

Sivistyslautakunta toteuttaa ympäristöä säästävinä toimenpiteinä:

- 1) Tärkeimpänä on kestävän elämäntavan opetus, oppiminen, oma osallistuminen.
- 2) Vähennetään kulutusta, ei hankita turhia tuotteita.
- 3) Energiansäästöön liittyvät toimenpiteet
  - tarpeeton sähkön kulutus
  - ulko-ovien kiinnipitäminen
  - lämpötilojen pitäminen sovitulla tasolla
  - vedenkulutuksen vähentäminen
- 4) Ilmoitetaan kiinteistön korjaustarpeet viipymättä.
- 5) Huolehditaan siisteydestä yhteisvastuullisesti.
- 6) Hankitaan pitkäkestoisia laitteita ja huolehditaan tarvittavista huolloista.
- 7) Vältetään pienpakkauksia ja yksittäisiä hankintoja.
- 8) Paperit ja jätteet lajitellaan toimistoissa ja eri yksiköissä.
- 9) Tulostetaan ja kopioidaan kaksipuoleisina aina kun se on mahdollista.
- 10) Kirjolan koulu käyttää kankaisia käsipyyheautomaatteja.
- 11) Kierrätysmateriaalien käyttö askartelussa ja käsityöissä.

Tekniset palvelut

Tekninen lautakunta ottaa kestävän kehityksen periaatteet huomioon päätöksiä tehtäessä seuraavasti:

- 1) Kaavoituksen valmistelussa huomioidaan
  - ympäristöä säästävät näkökulmat, terveellinen ja turvallinen elinympäristö ja sen asettamat vaatimukset ja
  - ympäristöasiat kaavamääräyksissä.
- 2) Energian käyttö
  - Kunta kuuluu ”Hiilineutraali kunta” -hankkeeseen.
  - Kiinteistöissä siirrytään aktiivisesti energiaa säästäviin valaistusratkaisuihin.
  - Kiinteistöjen kuntoa arvioitaessa ja tutkittaessa huomioidaan myös energiatalous ja -tekniikka. Näkökulmat huomioidaan korjauksia suunniteltaessa ja tutkitaan energiatehokkaat ratkaisut ja vaihtoehdot.
  - Koneiden ja laitteiden sekä materiaalien hankinnassa lisätään energiatalouden ja kierrätettävyyden painoarvoa. Pyritään suunnittelemaan uudistukset ja hankinnat kestävän kehityksen näkökulmasta.
- 3) Automaation hyödyntäminen energiataloutta parannettaessa
  - Tutkitaan mahdollisuuksia hyödyntää automaatiota eri tavoilla laitoksissa ja kiinteistöissä energiatalouden parantamiseksi.
- 4) Kaavatiet
  - Katuvalaistuksen kokonaissuunnittelussa huomioidaan energiaa säästävät ratkaisut esim. LED-teknologia ja selvitetään ”älykkäiden” valaistuksenohjausjärjestelmien hyödyntämismahdollisuudet.
- 5) Jätehuollon toiminnassa
  - Ongelmajätteiden ja SER-romun vastaanottopisteet pidetään jatkossakin kunnassa. Toimintaa pyritään kehittämään yhdessä jäteasioista vastaavien tahojen kanssa. Tutkitaan mahdollisuuksia yhdistää pisteet toimivaksi kokonaisuudeksi. Kunnan kotisivuilla tieto kierrätyspisteistä. Kotikompostoreiden ilmoitusvelvollisuus kunnan ympäristöviranomaiselle.
- 6) Heralammen vedenottamon suoja-alue suunnitelma
  - Kehitetään vedenottamon suoja-alueita viranomaisohjeiden mukaisesti.
- 7) Ruoka- ja puhtauspalvelut
  - Siivouksessa ja kunnossapidossa käytetään mahdollisimman ympäristöystävällisiä pesu- yms. aineita.
  - Ruokapalveluissa kiinnitetään erityistä huomiota jäteruuan minimoimiseen sekä ympäristöystävällisiin pesuaineisiin ja pakkausmateriaaleihin.

